ԹՎԱԿԱՆ 1789 — 1883 ՅՈՒԼԻՍ 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 ՇԱԲԱԹ — ԱՌԱՋԻՆ ԽՐԱԽՈՒՆ — ՆԵՏՈՒՆԱՏԻՄԷՆԷ

ԹԷՐԹԷՍԱՆԸ ԷՖՖԵՄԵՐ

ՄԵՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻՍԻԱՅԻ ԻԼՄԻՑԻ ՎԷ ՄԻԼԼԻՑԻ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՑԻ ՃԱՄԻ ԵՐԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԻ ԳԻՆՈՒԹԼՈՒՐԸ

Մէջիմիյէ 20 գրուշտան

ՈՒԱՄՊՈՍ ԽՋԻՒՆ

Պիր սէնէլիք	180 գրշ.
Ալթը այլըգ	90 »
Իւչ այլըգ	50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԽՋԻՒՆ

Բոլոր իլ իրտալ օլունճագլար խիւն

Պիր սէնէլիք	220 գրշ.
Ալթը այլըգ	110 »

30 ԲԱՐԱ

ԻԼՃԻՆԱՔ ԳԻՆՈՒԹԼՈՒՐԸ

Պէհէր սաթրը խիւն

1 վ. 2 վ. Ճիւմէի սահիֆէյէ	5 գրշ.
Միւնտէրճէ սահիֆէյէ	2 »

ԻՆՕՐԻՆ. Պանկա, Շիրքէթի վէ սաիր մուրրասիլլէյէ այիտ իլանաթ.

2 վ. Ճիւմէի սահիֆէյէրէ | 8 գրշ.
Միւնտէրճէ սահիֆէյէ | 5 »

Զիյատէ միւտաէթի խիւն իլանաթա այրը բազարլըգ գրշ.

Մէվատաթ նասիրա սայիր պէնալէր մէճմուանէն գրուշ օլունճագ վէ 2 տէրճ օլունճայան էֆրատի իլանաթ օլունճայանաք տրը։

30 ԲԱՐԻԼ

Իսաբէթանէպ, հէյէթը թահրիրիյէսի վէ մաթպաատը, Սիրանդօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 խանէյէ այիր։ — Կազէթանան ումուրը իսարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեռֆիֆէի մէվատտա հագդընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեռֆիֆէի մէքեաթիպդին տախի անուն նամրնա կեծնաէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

(Պու կիւն հավատիսաթրն քէսրէ-թինտէն նաչի կիինլիիւ վէ ՏԱ-ԽԻԼԻՑԷ վէ սայր հավատիսաթ սոն սահիֆէյէ տէրճ օլունմուշ տրը։)

ԹԷՂԷԿՐԱՖ

Ազանս Հավաս ֆոնտանէսը Բուրֆէնտ հրեղեն հրեղեն Բեղլիք օլանան Ֆեկիր-ֆէր ուբ։

Իսքէնտէրիյէ 11 օգոստոս

Սրհհիյէ մէճլիսինտէն վէրիլէն օգոստոսըն 10նը կիւնիւն գօլէրա բաբօրթօսը տրը։

		Եօլ-
Գահիրէ	39	»
Ֆայուում	16	»
Իսքէնտէրիյէ	22	»
Իսմիրի զիքր օլունմայան մահալլէրտէ	487	»
Ճէման	564	

Մատրիտ 11 օգոստոս

Գրալ վէ գրալիցա պու կիւն Մատրիտէ ավտէթ էյլէմիշլէր տիր։ Միւշարէլէհիմա՝ Մատրիտ էհալիսի թարաֆընտան բէք զիյատէ ալգըշանմըշլար տրը։

Խամիրիյէ 11 օգոստ.

Օգոստոսըն 1ինտէն 10ընա գատար Սիվէմիյ գանալընտան 84 սէֆինէ միւրուր իտիւպ, 1.790 000 ֆրանգ հասլաթը միւրուրիյէ վագը օլմուշ տրը։

Բարիզ 11 օգոստ.

Պպանեա իսեանը խիթամ պուլմուշ կիպի կէօրիւնիյօր. Գամա-ղանիա ասիլէրի եա իթասթ վէ եա Ֆրանսայա իլթիճա իթմիշլէր տիր։

Ֆրէյսինօրֆ 11 օգոստ.

Գանթ տը Շամպորըն խասթալը աղըրլաշմըշ տրը։

Իսքէնտէրիյէ 11 օգոստ.

Պու կիւն Գահիրէտէ 37 վէ Իսքէնտէրիյէտէ 22 քիշի գօլէրատան վէֆատ իթմիշ տիր։

Իսկէնտէրիյէ 12 օգոստոս

Սրհհիյէ մէճլիսինտէն վէրիլէն օգոստոս 11ինճի կիւնքի գօլէրա բաբօրթօսը տրը։

		Եօլ-
Գահիրէ	37	»
Իսքէնտէրիյէ	32	»
Իսմիրի զիքր օլունմայան մահալլէրտէ	922	»
	991	

Վիէննա 12 օգոստոս

Գանթ տը Շամպորըն խասթալը-ղը եէնիտէն պէօրիւք էնտիշէյի մուճիպ օլույոր։

Բարիզ 13 օգոստոս

Մատրիտտէն ալընան նիմրէսմն խապէրլէրէ կէօրէ, իսեան խիթամ պուլմուշ կիպի տիր։

Պէյրութ 12 օգոստոս

Տիւն եէնի թէհֆիֆուզխանէտէ գօլէրատան պիր վէֆիյաթ վուգու պուլմուշ տրը։

Ազանս Բիթթերն Լուէլ Մ. Ինկիրը Բուրֆէնտ հրեղեն հրեղեն Բեղլիք օլանան Բեղլիք-ֆէր ուբ։

Մատրիտ 10 օգոստ.

Էվվէլկիսի կիւն պիր միւալիմ իլէ տահա ուֆագ զապիթլէրին թէշվիգիյէ խեան իթմիշ օլան պիր ալայ բիյատէ ասքէրինին իսթիլալը՝ միրալայ վէ սաիր զապիթլէր թարաֆընտան մէրգումմիլագիմին գաթլի վէ ուֆագ զապիթլէրին թէվգիֆիյէ պասատրրլար։

Շիմտիքի հալատէ էշգըյանըն խաթիա իթմէքտէ օլուսուգլարը մահալ եայրընը իւրժէլ տիր։

Մատրիտ 10 օգոստ.

Իւրժէլ՝ պու կիւն էօյլէնտէն սոնրա սաաթ 2տէ սայիլէր թարաֆընտան թախլիյէ օլունտու։ Մէրգումման Էնտուրա վատիսինէ կիթտիլէր։ Պիթիւն Սպանիատա էմնիյէթ ու ասայիշ պէրտէվամ տրը։

Պէրլին 11 օգոստ.

Իմբէրաթօր Կիյէօմ՝ Իշլէ վուգու պուլան սէյահաթընտան պու կիւն պուրայա ավտէթ էյլէմիշ տիր։

ԴՕԼԼԷՐԱ

Նալընըզ Պէյրութ շէհրինին սրհհիյէ գօրատոնը ալթընա ալընմասընտան տօլայը իսիլէն շիքայէթլէր իւզէրինէ էվվէլքի կիւն ագար իճթիմա իտէն սրհհիյէ մէճլիսի մէզքիւր գօրատոնըն Պէյրութ վէ Շամ՝ վէ ՀԷԿԷՍԼԻԱՆԱՆԱ գատար թէվմի իսիլմինէ գարար վէրմիշ տիր։ Ընճագ տիկէր թարաֆտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Պէյրութտան պիր չօգ իմպայր հավի պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ օլընարագ, սրհհիյէ գօրատոնընին իլգաար հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն խթիրհամ օլընմըշ տրը։

Մարիա իէրիլէրինէ կիթմէք իչիւն Պէյրութտան հարքէթ իտէն էշխասը ալգգօնումալարը իչիւն Պէյրութ շէհրինին պիր ապ էօթէսինտէ քեսին Մէնսա նամ մահալտէ պիր գաբա թէհֆիֆուզխանէսի թէէսիս օլընմըշլար։

Գօլէրատան Պէյրութտա եէնի վուգուաթ եօք տրը։ Էվվէլքի կիւնքի թարիխէ վիւրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆրն պէյտանրնա կէօրէ, Պէյրութ թէհֆիֆուզխանէսինտէ 815 նումֆուս վէ 90 գատար սէֆինէ գարանթինա պէքլէմէքտէ օլուպ, կերէք թէհֆիֆուզխանէտէ վէ կերէք շէհրտէ սրհհիթը ումումիյէ եօլընտա իմիշ։

Իզմիրտէն ալընան թէլէկրաֆլարա նազարէն, գլաղամէն թէհֆիֆուզխանէսինտէ գարանթինա պէքլէյէնլէրին մրգատրը 1111 նումֆուսա պալիղ օլուպ, 7 սաաթ վարօր վէ 23 եէլքէն սէֆինէսի տախի գարանթինա պէքլէմէքտէ տիր։

Բատոս թէհֆիֆուզխանէսի թէէսիս օլունուպ պիթմիշ իսէ տէ, հէնուզ եօքճու գապալ օլունմայա պաշլամմըշ տրը։ Պունունլա պէրապէր սէֆինէլէր օրայա կիթմէյէ պաշլամըշլար տրը։

Ֆոր ոբ Մոնոնը գավինճէ, Սէլանիք վալիսի՝ պա էմիրը ալի Սելոնիք քէօրֆէզի մէտխալինտէ Գարա—Պրունտա քեսին էսկի Սելանիք թէհֆիֆուզխանէսինի իսրահ վէ թամիրե մէմուր խորվիշ տիր։ Իշպու թէտպիր՝ շիմտիլիք պուլաշրգ եէրլէրէտէն կէլէն եօճբլաբը օրատա գապալ իչիւն օլմայրգ, ինիթիրթա բիայէթէն իթթիհազ գըլընմըշ տրը։ Կազէթաի մէզքիւր գօլէրա ալէյհինտէ իթթիհազ օլընան թէտապիրի վէ չէհրը մէզքիւրտէ թէմիզլիյէ օլունան տրգաթը ֆէվգէլատէյի թահսին իտէյօր։

Մէվսիմ իյնապընճա եէնմէսի մուղրը օլան մէյվէ վէ մէհէբլաթը մէնը ֆիրուխթինէ տաիր ճէմիյէթը թրպպիյէ թարաֆընտան պու քէրբէ պիր լայէհա գալէմէ արընմըշ տրը։ Լայէհա մէզքիւրէնին պիրէր սուբէթլէրի՝ Շէհր Լիմանէթինտէն տէվամրը պէլէտիյէ վէ միւհգաթաթ կէօնատերիլմիշ տիր։

Խրթթէի Մըսրիյէտէն կէլմէքտէ օլան էվրագ վէ մէքեաթիպին քեաֆիֆէսի ալէյ ուսուլ թիթսիլէնիպ շիշէնտիի հալտէ, մաթպաամրզա կէլմէքտէ օլան Մրսըր կազէթալարընին հիշ պիրինտէ չիշ վէ թիւթսիս ալամէթի կէօրիլմէտիյինի տահրէի սրհհիեէյ իրթաբ իտէրիզ։

(Թ. Հ-ԷԲ-Ֆ)

Ալաֆր. օգոստոս 5 թարիխինէ գատար Մրսըրտա գօլէրատան վէֆաթ իտէն ինկիլիզ ասքէրինին մէգատրը 100 նէֆէրէ պալիղ օլմուշ տրը։

Գահիրէտէ գօլէրատան էօլէնլէրին ճէսէտլէրի մէրքէպ իւզէրինէ գոնուլուպ մէզարլըգ կէօթիւրիլմէքտէ վէ պաղէն սօգագ օրթասընտա ճէսէտ մէրքէպին իւզէրինտէն եէրէ տիւշիւպ ֆէնա գօգուլար նէշր իթմէքտէ վէ էհալիսին տէհշէթինի մուճիպ օլմագտա իմիշ։

Տոթիկիյէ նէզարէթինէ Իզմիր վիլայէթինտէն շէքիլէն թէլէկրաֆըն սուրէթի տիր։

Գլազգամէն թէհֆիֆուզխանէսինտէ վուգուբ մէրմի օլան եօլսուզլըղըն պիէսատ վէ եօլճուլարըն ահվալը սրհհիյէլէրի պէրքեմալ իտուկի էվվէլ վէ ախէր սրզ օլունմըշ իսի։ Մէզքիւր թէհֆիֆուզխանէ ահվալինին թահգիգինէ մէմուրէն կէլէն մէճլիսը սրհհիյէ ազասնտան Մէմուհ պէյ մարիֆէթիյլէ պու քէրբէ իճրա օլունան թահգիգաթ տախի սուրէթը մաարուզէյի թէէլիա օլարագ, ոսէի մէքտուբմ վայէի հայրէթը Շահանէտ գարանթինա մուամէլաթը եօլունտա վէ եօճուլարըն ահվալը սրհհիյէլէրի քէմալտէ իտուկի մէրը մուամիլէյէհին պու կիւն օրատան ավտէթլէր վուգու պուլան իֆատասինէն անկաշրլարդը կիպի, համտ օլսուն հիշ պիր վուգուաթ տախի օլմատըդը մաարուզ տրը։

27 թէմուզ 99 Ն-ԷԲ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւնքի կիւն բաթրիգ վէքիլի Բուսճուգլեան Գեր. Տ. Գէորգ վարդապետին Նախագահութիւնը թահթընտա Սամսթիա թաղ. խորհուրդ՝ մահալը մէզքիւր քիրիսէսինին ինչաաթ գօմիսիօնը իլէ վէ պաղը միլլէթլէրանը էհալիսի իլէ պէրապէր ագար իճթիմա իտէրէք, ինչաաթը մէզքիւրէ մէսարիֆի իչիւն ճէմի իանէ իչինէ պաշլամըշ տրը։ Շիմտիքի հալտէ իչ եիւզ քիչիյէ եագրն Սամսթեալը միւգթէսիր զէվթատան պէն լիրա թօբլանաճաղը մէմուլ օլորղը կիպի, պունարատան չօգլարը տա տիւնտէն պաշլայարագ, իանէ տէֆթէրինի իմզա իթմիշլէր տիր։ Լաքին վատաթ պիր իգթիտարա պիլէ մալիք օլմայան Սամսթեալրար՝ ինչաաթը մէզքիւրէնին իքմալինէ գատար հաճթալըդ ճիւզի պիր իանէ վէրէճէքլէր տիր։

Մաէլմէճնունիյէ իշիտիլիկինէ կէօրէ, ինչաաթը մէզքիւրէ գօմիսիօնընը բէխսի համիյէթմէնտանը միլլէթ տուշանտէն Բակուբեան Միքայէլ էֆէնտի՝ քէնտինին վէ իանէճանընը նամինը մուէպպէտ գլընմագ իւզրէ, մէզքիւր քիրիսէնին տիշ գաբուսը սրբաընտա եաբըլմագաղ տուվարընա ալթընտա քիւքեանքեանլարը քէնտի պէտէնինտէն եարտըրըպ, Սամսթեա բաբալարընա թախսիս էյլէյէճէք տիր։

—

Տիւնքի բազար կիւնիւ իսկիտարտա Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտինին Օրիորդ Մարի Ց. Զօպանեան իլէ ըմսիր իղտիվաճը մութանթան պիր սուբէթտէ իճրա օլունմուշ տրը։

Սաաթ 6տա կելին արմաղա կիտիրիպ, սաաթ 10տա ալայ ավտէթ իթմիշ տիր։

Իսկիտարտա Սէլանրդտա պուլունան տիւրլի էվվինի իչ վէ տիշ գաբուլարը չիչէք վէ տէֆնէ տալարը ճոնատըմըշ իսի։

Սաաթ 11 բատտէրինտէ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ներսէս Սրբազան հաղրէթլէրի՝ նախ օլմուշ օլարը Նիշանլարը կէօյսունտէ թատրիգ իթմիշ պուլունտուգը հալտէ, խանէի մէզքիւրէ վիւրուտ իտուպ, Ս. խաչ քարոզիչի Ալէքսէճեան Գեր. Տ. Գրիգորիս Սրբազան իլէ Օրմանեան Գեր. Տ. Մաղաքիա Ս. վարդապետ վէ տիկէր պաղը բուհանիյէր տէ օրատա հաղրը պուլունմուշլար տրը։

Սաաթ 10 պուլուգտան 12յէ գատար տավէթլիլէր բէյ տէր բէյ միւրուտ իտուպ, տիւրլի խալգը 200 քիշիյի թէճավուզ իթմիշ օլտուղը կիպի, պէյն էլ մէտուվին խարիճիյէ միւսթէշարը Յատամեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրի տախի մուխթէլիֆ նիշանլարընը համիլ օլտուղը հայտէ հաղրը պուլունմըշ վէ կնքահայր օլմուշ տրը։ Քէշալիք միլլէթլիկտէն վէ էճանիպտէն պաղը զէվմթը միւթէպէրէ վէ ֆամիլեալար տախի հաղրը պուլունմուշլար տրը։

Ճէմիյէթը մէզքիւրէյէ զինէթպտիշ օլան գատրն վէ գրդրարրն էլպիսէլերի բէք օիպիւ վէ բէք եաղբըզգը օլտրղընտան, կէօզլէրէ գիյատեսիյէ պիր բուշէնիք վէրմիշ տիր։

Իմիանալար մէշհուր քէմանքէշ Մ. Ճէմալօ իլէ պէրապէր տրա պիր պանտօ մուղիգա իճրան ատէնք իտէրէք, հուղդարը էյլէնտիրմէքտէ վէ բիպանօ տախի հէման տախմա քէնտի լաթիֆ վէ հայրէթ պախշ սէսասընը իչիթտիրմէքտէ իտի։

Կիճ սաաթ պիրտէ պիրինճի սուֆրա գուրուլուպ, պունտա Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի իճրան բիսասէթ իթտիկի կիպ, կէլէն կիւվէյի տախի իչպու սուֆրատա էքլը թասմ իթմիշլէր տիր։

Էվվէն պաղչէսի բէնկեարէնկ ֆէնէրլէր իլէ սոնտարըլմըշ առէթա պիր տերեան նուրա թասվիրլի իթմիշ իտի։

Իսկրը թէպրիճ ու թէնդիրէթ ալմագ իւզրէ ահիպպա թարաֆընտան Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտիյէ կէօնտերիլէն կիւզել վէ նէֆիս չիչէք տէսթէլերի սու ֆրայա պիր զինէթը ֆէվգէլատէ օլմուշլար իտի։

Լոնտրա Թատտա մուղիգա միւթէմատիէն թէրէննիւմատ օլմուշ տրը։

Սուֆրատա էվվէլա Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրի գըյամ իտէրէք, լիսանը Թիւրքի իւզրէ պիր նուրգ իրտատ իտուպ, թէզայիւտ էօմր ու իգպալը հաղրէթլէր Շէհրիարի իչիւն իճրան թէվէննիյաթլա իտարէի ագատահ իթմիշ օլմաղլա, հուզդար տախի այագա գալդարագ «ամին» վէ «Բատիշահըմ չօգ եաշա» պաղըրմըշլար տրը։ Պունու միւթէագբպէն մուղիգա Հավիտիյէ մարշընը թէրէննիւմէ պաշլամըշ տրը։

Պու մարշ հէնուզ խիթամ պուլմատան Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի գըյամ իտէրէք, Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրինին ըրիգաթամիզ թէվէննիյաթընը թէքբար իլէ, Մէթպուը մուֆախխամմըղը Սուլթան Ապտիւլ Համիտ խան էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի իչիւն պիր քէրբէ տահա իտարէի ագատահ էյլէմիշ, վէ պունա տա հուղդար թարաֆընտան թէվէճճիհքեարանէ էլ չըրբմալարլա մուգապէլէ օլունմուշ տրը։

Պատէհու Սատրազամ Սաիտ բաշա վէ խարիճիյէ նազրրը Արիֆի բաշա վէ սաիր միւքելլաֆ ֆիխամ հազարաթը իչիւն տախի իտարէի ագատահ օլունարագ էլ չըրբըլմըշ տրը։

Սանդրա Մագուսեան Սեպուհ, Նորատունկեան Ցարութիւն, Թորոսեան Յովհաննէս վէ Գօլէկան Ալեքսա էֆէնտիլէր՝ պիրպիրինի միւթէագբպէն հալէ չէսպան մէգալէլէր իյրատ իտէրէք, կէլէն կիւվէյի վէ Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի վէ Նորատունկեան խանէտանը իչիւն իտարէի ագատահ թէքլիֆ իթմիշլէր տիր։

Պիրինճի սուֆրա խիթամ պուլմասը սրբատա, եէնի կիւվէյի Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտի՝ մէմուրինը միւլքիյէէ մախսուս օլան այայ իւնիֆորմասընը լապս վէ նիշանլարընը համիլ օլտըղը հալտէ, գըյամ իտէրէք պիլճիմէ էհալի հազրը պուլունմըշլար տրը։

Սաաթ 10 պուլուգտան 12յէ գատար տավէթլիլէր բէյ տէր բէյ միւրուտ իտուպ, տիւրլի խալգը 200 քիշիյի թէճավուզ իթմիշ օլտուղը կիպի, պէյն էլ մէտուվին խարիճիյէ միւսթէշարը Յատամեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրի տախի մուխթէլիֆ նիշանլարընը համիլ օլտըղը հայտէ պուլունմուշ վէ կնքահայր օլմուշ տրը։ Քէշալիք միլլէթլիկտէն վէ էճանիպտէն պաղը զէվմթը միւթէպէրէ վէ ֆամիլեալար տախի հաղրը պուլունմուշլար տրը։

Ճէմիյէթը մէզքիւրէյէ զինէթպտիշ օլան գատրն վէ գրդրարրն էլպիսէլերի բէք օիպիւ վէ բէք եաղբըզգը օլտրղընտան, կէօզլէրէ գիյատեսիյէ պիր բուշէնիք վէրմիշ տիր։

Իմիանալար մէշհուր քէմանքէշ Մ. Ճէմալօ իլէ պէրապէր տրա պիր պանտօ մուղիգա իճրան ատէնք իտէրէք, հուղդարը էյլէնտիրմէքտէ վէ բիպանօ տախի հէման տախմա քէնտի լաթիֆ վէ հայրէթ պախշ սէսասընը իչիթտիրմէքտէ իտի։

Կիճ սաաթ պիրտէ պիրինճի սուֆրա գուրուլուպ, պունտա Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի իճրան բիսասէթ իթտիկի կիպ, կէլէն կիւվէյի տախի իչպու սուֆրատա էքլը թասմ իթմիշլէր տիր։

Էվվէն պաղչէսի բէնկեարէնկ ֆէնէրլէր իլէ սոնտարըլմըշ առէթա պիր տերեան նուրա թասվիրլի իթմիշ իտի։

Իսկրը թէպրիճ ու թէնդիրէթ ալմագ իւզրէ ահիպպա թարաֆընտան Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտիյէ կէօնտերիլէն կիւզել վէ նէֆիս չիչէք տէսթէլերի սու ֆրայա պիր զինէթը ֆէվգէլատէ օլմուշլար իտի։

Լոնտրա Թատտա մուղիգա միւթէմատիէն թէրէննիւմատ օլմուշ տրը։

Սուֆրատա էվվէլա Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրի գըյամ իտէրէք, լիսանը Թիւրքի իւզրէ պիր նուրգ իրտատ իտուպ, թէզայիւտ էօմր ու իգպալը հաղրէթլէր Շէհրիարի իչիւն իճրան թէվէննիյաթլա իտարէի ագատահ իթմիշ օլմաղլա, հուզդար տախի այագա գալդարագ «ամին» վէ «Բատիշահըմ չօգ եաշա» պաղըրմըշլար տրը։ Պունու միւթէագբպէն մուղիգա Հավիտիյէ մարշընը թէրէննիւմէ պաշլամըշ տրը։

Պու մարշ հէնուզ խիթամ պուլմատան Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի գըյամ իտէրէք, Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրինին ըրիգաթամիզ թէվէննիյաթընը թէքբար իլէ, Մէթպուը մուֆախխամմըղը Սուլթան Ապտիւլ Համիտ խան էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի իչիւն պիր քէրբէ տահա իտարէի ագատահ էյլէմիշ, վէ պունա տա հուղդար թարաֆընտան թէվէճճիհքեարանէ էլ չըրբմալարլա մուգապէլէ օլունմուշ տրը։

Պատէհու Սատրազամ Սաիտ բաշա վէ խարիճիյէ նազրրը Արիֆի բաշա վէ սաիր միւքելլաֆ ֆիխամ հազարաթը իչիւն տախի իտարէի ագատահ օլունարագ էլ չըրբըլմըշ տրը։

Սանդրա Մագուսեան Սեպուհ, Նորատունկեան Ցարութիւն, Թորոսեան Յովհաննէս վէ Գօլէկան Ալեքսա էֆէնտիլէր՝ պիրպիրինի միւթէագբպէն հալէ չէսպան մէգալէլէր իյրատ իտէրէք, կէլէն կիւվէյի վէ Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլէրի վէ Նորատունկեան խանէտանը իչիւն իտարէի ագատահ թէքլիֆ իթմիշլէր տիր։

Պիրինճի սուֆրա խիթամ պուլմասը սրբատա, եէնի կիւվէյի Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտի՝ մէմուրինը միւլքիյէէ մախսուս օլան այայ իւնիֆորմասընը լապս վէ նիշանլարընը համիլ օլտըղը հայտէ, գըյամ իտէրէք պիլճիմէ էհալի հազրը պուլունմու

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Վարչութեան սեղանին վրայ այս վերջին օրերս առաջին տեղ գրաւած է Պատրիարքարանի տարեկան ելմտացոյցի պատրաստութեան խնդիրը, զոր, ինչպէս գիտեն ընթերցողք, Ազգ. Վարչութիւնն պիտի մատուցանէ Երեսփ. ժողովոյ ի վաւերացումն, հետեւաբար նոյն ժողովոյ յառաջիկայ նստին մէջ ևս, որ պիտի տեղի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օգոստ. 5ին, նոյն ելմտացոյցի խնդիրն վճռաբանութեան պիտի ենթարկուի, ինչպէս օրէն է։

Աւելորդ է ըսելն թէ սահմանադրական ամեն ազգաց մէջ ելմտական խնդիրն առաջին խնդիր է միշտ։ Արդարև մեք ևս թէև փոքրիկ ազգ մ'եմք և կարի իմն մի սահմանափակ վարչութեամբ կառավարուող ազգ, սակայն քանի որ մեր այդ սահմանափակ վարչութիւնն հիմնեալ է սահմանադրական գեղեցիկ դրութեան վրայ, ուստի պարտիմք մեք ևս գերադասել միշտ ելմտական խնդիրը, առանց որոյ կարելի չէ վարչական մեքենայն վարել ի գոհութիւն համայն ազգին։

Պատրիարքարանի ելմտացոյցի խնդիրն ըստ Սահմանադրութեան մայիս ամսոյ սկիզբն Ազգ. ժողովոյ բացման պահուն պէտք էր որ ներկայացուէր Վարչութեան կողմէն. սակայն ինչպէս ամեն ատեն, այս անգամ ևս կանոնական զանցառութեամբ այդ խնդիրն երեք ամիս յետոյ կը բերուի Ազգ. Երեսփոխանութեան։ Ցայտ է թէ սահմանադրական դրութիւնն չկրնար սիրելի հանդիսանալ, երբ զանցառութիւնք յաճախեն սահմանադրական պաշտօնէութեանց կողմէն, ուստի խորին ուշադրութեամբ ջանալու է որ այսպիսի զանցառութիւնք չպատահին, երբ կը փափաքինք որ հաստատուն մնան ի մեզ կենսական սկզբունք Սահմանադրութեան։

Եթէ առարկուի թէ մեր Պատրիարքարանի ելմտացոյցն կարի իմն աննշան է, ուստի չարժէր զբաղիլն այնու այնքան մեծ նախանձախնդրութեամբ։ Այդ առարկութիւնն ինքնին կը ջրուի, երբ միանգամ մտածենք թէ՝ մեր ազգային շրջանի փոքրութեան նայելով, ալմտացոյցի այդ թիւերն ունին իրենց կարևոր նշանակութիւնն, և թէ այդ թիւերը կրնան բազմապատկիլ և աւելի օգտակարապէս ազգին ցաւերն ու վշտերը դարմանել, այլևայլ պէտքերը գոհացնել, եթէ յեր մի՛շտ լրջորէն զբաղինք ելմտացոյցի այդ խնդրովն, և աղգասիրաբար և հայրենասիրութեան անկեղծ ոգւով այդ ելմտացոյցն աչքի առջև ունենալով, խորհիմք միջոցներ գտնելու այդ ելմտացոյցն աւելի ևս հարուստ, աւելի ևս բարգաւաճ ընելու համար։ Ահա այս ընթացքով պիտի տեսնուի թէ ո՛րքան օգտակար է Սահմանադրութեան ոգին, և թէ ո՛րպէս կ'առաջնորդէ ազգ մը դէպ ի յառաջադիմութիւն և յերջանկութիւն։

Օրինակաւ մը հաստատենք մեր այս տեսութեան ճշմարտութիւնը, ո՞վ կարող է ուրանալ թէ՝ եթէ ժամանակաւ Երուսաղէմի Միաբանութեան տարեկան ելմտացոյցն ամեն տարի հրապարակային քննադատութեան մը բովէն անցնէր, երեսփոխանութեան մէջ խնդիր լինելով, այսօր Ազգն ու այն Միաբանութիւն քառասուն հազար ոսկւոյ ահագին պարտքի մը գոյութիւնը տեսնելու ամենամեծ դժբաղդութիւնը մի՞թէ պիտի ունենայի՞ն։ Եւ ահա քանի մը տարի հետէ չէ՞ որ այդ Միաբանութիւնը սկսած լինելով տարուէ տարի իր ելմտացոյցը զրկել ի Պատրիարքարան առ Ազգ. Երեսփոխանութիւն, նոր պարտքեր գոյանալով իրարու վրայ դիզուելու դռներն ա՛լ բոլորովին գոցուած են, ինչպէս յայտնի է այժմ ամբողջ հասարակութեան։

Համարատուութեան այս արդիւնաւոր օրինակին ինչո՞ւ հետևող չլինին ազգային բոլոր մեծ ու փոքր հաստատութիւններն որոց ի կարգի են ոչ թէ միայն Կ. Պոլսոյ բարեպաշտական հաստատութիւնք և թաղային մատակարարութեանց յատկացեալ ազգային անուններն, այլև գաւառական վարչութեանց և վանօրէից ելմտական վիճակացոյցներն որոց վրայօք յայնժամ աւելի տեղեկութիւն կստանանք, երբ նոցա տագին պարտուց ներքև հեծելու գոյժը կը հասնի ի մեր ականջս։

Բայց ինչևիցէ թողլով այս ամէնն, որոց վրայօք շատ անգամ խօսուած է, դառնանք մեր բուն տեսութեան, որ կը վերաբերի Պատրիարքարանի ելմտացոյցին։

Ինչպէս Թէրճիմանը Էֆէնտի և ուրիշ լրագիրք հրատարակեցին, Տնտես. Խորհուրդն Պատրիարքարանի այս տարուան ելմտացոյցն երեք տեսակի վերածելով, Ազգ. Վարչութեան մատուցած է, որպէս զի վաւերացնելով ներկայացնէ զայն Ազգ. Երեսփոխանութեան։

Տնտես. Խորհուրդն կառաջարկէ առաջին ելմտացոյցով Պատրիարքարանի տարեկան ծախուց մատակարարութիւնն վակել 4000, երկրորդով 8000, երրորդով 12,000 ոսկւով։ Եթէ Պատրիարքարանը արդի դրից մէջ պահել հարկ տեսնուի, 4000 ոսկին բաւական կը համարուի, իսկ եթէ ատիճանաբար ընդարձակուի, պէտք կը լինի յայնժամ ատիճանաբար հաստատիլ աճման, որ պիտի ձեռք բերուի եղեր Ազգ. արդոյ հաւաքմանէն։

Եթէ Տնտես. Խորհուրդն Պատրիարքարանի ընդարձակման կամ փառաւորութեան խնդիր ըսելով կ'իմանայ Պատրիարքարանի պաշտօնէից յաւելման խնդիր, ինքն ալ ուրեմն կերթայ գահավիժիլ այն սխալանաց մէջ, զոր գործեց Եուսուֆեան էֆէնտիի վարչութիւնը, և տուժեց Պատրիարքարանն գրեթէ 2000 ոսկի, որ այսօր կլօրիկ պարտք մ'է, և որոյ վճարման համար կը տագնապի նոյն իսկ արդի Տնտես. Խորհուրդն։

Եթէ այդ 8,000 կամ 12 000 ոսկին պիտի գոյանայ գլխաւորապէս ազգ. տրոց հաւաքմանէն ու գանձմանէ, այդ ենթադրական հաշիւ մ'է, վասն զի կրնայ ըլլալ որ այդ տրոց գանձումն դժուարութեանց կամ մինչև իսկ անհնարութեանց հանդիպի, ինչպէս քանիցս փորձերը ցոյց տուած են. յայնժամ այդ ենթադրական հաւով՝ որովհետև Պատրիարքարանի մէջ նորանոր ծախսեր պիտի աւելնան և պաշտօնէից յաւելումներ պիտի լինին, ուստի բնականաբար Պատրիարքարանի յառաջիկայ տարուան ելմտացոյցի ելից կողմը պիտի հակակշռէ մտից կողմին, որմէ պիտի հետևի ելմտական նոր բաց մը, ուրեմն այս տեսութեամբ Տնտես. խորհուրդն և կամ վարչութիւնն պարապ տեղը ընդդիմրեր են այսպիսի տարօրինակ և անդործադրելի առաջարկութիւն մը բերելով առ Երեսփոխանութիւն։

Բոլորովին ենթադրական հաշիւով ելմտացոյց չչինուիր, և մեղնման միայն բարոյական ուժով ապրող ազգ մը միշտ նայելու է որ իր տարեկան ելմտացոյցը գոյէ ի ձեռին ունեցած սովորական միջոցներովն, այսինքն գերամական աղբիւրներովն, վասն զի իսկապէս համոզուած լինելու է թէ ենթադրական հաշիւներն բացարձակապէս չեն կրնար երբէք իրագործիլ բարոյական զօրութեանց չնորհիւ, և փակել ոևէ բաց ելմտացուցի, ուստի այս տեսութեամբ ամենեսագիտական օրինաց դէմ՝ վարուած կ'լինի այն ազգ և այն վարչութիւն, որ ենթադրական հաշիւներով ճարբայ կեղնէ և գործի կ'ձեռնարկէ, մի միայն բարոյական զօրութիւն մը իրեն նեցուկ ունենալով և ոչ այլ ինչ։

Մեր այս տողերով կուզեմք հակադրել ընթերցողաց, թէ մենք դէմ ենք Պատրիարքարանի կարծեցեալ ընդարձակման և փառաւորութեան, քանի որ առձեռն ՊԱՏՐԱՍՏ դրամ չկայ, այլ թէ գոհ պիտի լինինք, եթէ արդի դրամական ադբիւրներով, որոյ գումարը կը հասնի մինչև 3-4000 ոսկի, յայտորինք մէկ կողմէն Պատրիարքարանի մատակարարութիւնը բարւոքել, այսինքն Պատրիարքարանի մէջ բարեռոգոգումներ մտցնել, և միւս կողմէն նախապէս այժ տալ Ազգ. տրոյ վճարման ընդհանրացմանն ու գանձման։

Պատրիարքարանի բարեռոգումը ըսելով մենք ոչ պաշտօնէից յաւելում և ոչ արդի կարևոր ծախսուց զեղչ կիմանանք, այլ մատակարարութեան ձևափոխութիւն մը, որ հիմնեալ պէտք է լինի պաշտօնէից միմիայն արժանեաց և համերաշխութեան վրայ։

Պատրիարքարանն փոխանակ շատ մը գրագիրներ ունենալու, կրնայ քիչեր գործածել և միևնոյն՝ գուցէ և աւելի արդիւնք տեսնել, եթէ լիաթռչակ ամատկանով քանի մը արժանաւոր և վկայեալ գրագիրներ վարձէ, զանն զի ըստ առաձին՝ մարդ կայ որ հազար կարժէ, այսինքն մարդ կայ, որ հազար մարդու ընելիք գործն ինքնին առանձին կը տեսնէ։ Եթէ գրագիրներու արդի հոմ թիւն առ հարկի է, ի՞նչ ուրեմն Պատրիարքարանի ելմտացոյցին մէջ կը տեսնուի տպագրական ահագին ծախս մ'ալ. ինչ կընեն այդ գրագիրներ, ինչո՞վ կզբաղին, երբ իրենց ընդունած տարեկան գումարին չափովն որպագրական ծախս մ'ալ Պատրիարքարանի վրայ բարձած են։ Ուրեմն պէտք է նկատողութեան առնուլ այս կարևորագոյն կէտը, որ ինչպէս կը տեսնուի, ինքնին նշանակութեան արժանի է։

Ուստի ըստ մեր խոնարհ կարծեաց՝ Պատրիարքարանի արդի մատակարարական ձևն հիմնապէս փոխել պէտք է, քանի որ արդի դրութիւնն ամուլ և մինչև իսկ ատիճան մը վնասակար ալ է։ Աւասիկ մեր առաջարկութիւնն, որ թէ դիւրագործելի է և թէ օգտակար, ինչպէս կրնան գուշակել իմաստուն ընթերցողք։

Թատկայնել վարչութեան կրկին ժողովոյ փոխանորդարանի, և տեսուչ խորհրդոյ առ հասարակ, և թուրքերէն ճիւղին մի մի դիւանադպիր, այսինքն ամենքն ի միասին թուով հինգ դիւանադպիր պայմանաւոր, մէն մի դիւանադպիր իր տարամատրութեան ներքև ունենայ տարեկան գումար մը, և ըստ այնմ վարէ իր գործերը, ինք միայն պատասխանատու լինելով առ իւր վարչական ճիւղն, և եթէ նա օգնականի պէտք տեսնէ, ոչ ոք իրաւունք ունենայ միջամտել նորա այդ իրաւասութեանն։ Ահա այս է մեր առաջարկութեան ձևն ի մասին Պատրիարքարանի պաշտօնէից ընտրութեան և նոցա պաշտօնավարութեան։ այս կերպով թէ պաշտօնէից արժանիքը կը գնահատուի, և թէ համերաշխութիւն կը տիրէ պաշտօնէից մէջ, որով վարչութեան գործերն յայնժամ ոչ թէ ամուլ կը մնան և կամ անշարժ, այլ առաւել արգասաւոր և առաւել զարգացման, և թէ մատակարարական այս բարեփոխութեամբ՝ Պատրիարքարանի արդի խառնաշփոթ վիճակին ալ վերջ կ'տրուի, որ սեղի ունեցած է պաշտօնէից իրարմէ անկախ, իրարմէ անպատկառ, իրարմէ անտեղեակ այժմու գիրքին և վիճակին։

Վարչութեան անդամք և երեսփոխանք պէտք է առ այս հաստատապէս համոզուին, թէ դրամ գանելու ապահով միջոցն ազգին վստահութիւն տալուն մէջ է, և այս վստահութիւն յայնժամ ազգն ստացած կ'լինի, երբ մեզ նախապէս ցոյց տամք թէ դրամը պիտի գործածուի այս կամ այն եղանակաւ այս կամ այն պիտոյից համար, առանց այսպիսի օրինական և համոզիչ ընթացքի՝ կարելի չէ վստահութիւն ներշնչել ազգին և դրամ առնուլ ազգէն։

Ազգինը ազգին տալու է, այս է վստահութեան հաստատման ու ծաւալման միակ պայմանը։

Առայժմ այսչափ խօսելով կ'վերջացնենք մեր այս տեսութիւնը, ուրիշ յարմար ժամանակի մը վերապահելով մեր միւս ընելիքներն ալ, որք կ'վերաբերին այս կենսական խնդրոյն. կենսական կըսենք, վասն զի դրամն ամենայն ինչ է, և առանց դրամոյ ոչինչ է և ոչինչ եղիցի։

ԹԷՎՀԻՏԸ ՏՈՒԹՈՒՆ

Ի-Բէրն Էլ-Բէրէ կազէթասը՝ առաջնոյն Օսմանիէէին թէվհիտինէ տարի ամիսքի պէնամ եասմը սրը։

Տոյտունը ումումիէէին թէվհիտինի միւշիր իրատէի Սէնիէ՝ պիր վագթատան պէրու մուենթազէր պուլունաբդը հալտէ, պու քէրրէ Տոյտունը Ումումիէ մէճլիսնէ թէպշիր օլունմը, փագաթ միւպատէէնին՝ միթէսավվէր օլտուղը վէճհէվ կէլէճէք կէլէճէք սեպտեմբեր այլնտա իճբասը չիւպհէլի տիր. չիւնքի թահվիլաթը ճէտիտէէնին նիմանէպ պիր գաշ մահտան պէրու թէհիյէ օլունմը, ևսկ տէ, հէնուզ թագ օլունմատըղնտան, պունլարընն թագը իլէ իմգանմասը զէմանա միւթէվազգէի պուլունաճագ տըր։ Տոյտունը Ումումիյէ նիզամամէսինին նէյրի իւզէրինէ էսկի թահվիլաթը պիր սիյագ իւզէրէ թագ օլունմը սէնէ-ատթը ճէտիտէ իլէ թէպտիլ էյլէմէք մէսէլէսի Բարիզտէ մէվգրի միւզաքերէյէ վազ օլունտաղ, թէ բելիթը մէգիբիրիլէ թահվիլաթը Օսմանիյէէնին սատէլէ-շճէյլ, մի թահվիլաթը միւթէնէվիա պէ յինտէ պիրա սէպէպ ճարի օլան ֆարգը ֆիրտաթընն զարլ օլաճաղը ճիհէթլէ, իշպու թէքլիֆ թէրվիճ օլունմը իտի։

Թէքլիֆը մէգրիր ինկիլթերատա հիւսնիս թէկագը օլունմը սըր։ Թահվիլաթը ասիյէ տիկերլէրի իլէ միւպատէլէ օլընտրդը հալտէ, Տոյտունը Ումումիյէ նիզամամէսինին 20նճի մատէպնտէ միւսէրրահ օլան թէէմինաթընն նագդ օլունճաղը զանն օլունմը իտի։ Հայ պա. բի, թահվիլաթը ասիյէէնին Տոյտունը Ումումիյէ նիզամամէսինին թէմամէն իճրասընա տեկին տէրբօղթօ գալմաղը միւպատէլէ չէրբիթինտէն օլմտղտա, զանը մէգրիր զարլ օլմուշ տըր։

Միւպատէլէ իրթիրարի օլուպ, էսկի թահվիլաթը թէրճիհ իտէնուէր՝ պունդրը մուհաֆազա իտիպլէճէքլէրտիր։ Տիկեր թարաֆան չիմտիյէ գատար 30 միլեոն գատար թահվիլաթ՝ միւպատէլէ իչիւն տամկալանմը, վէ տիկեր 34,250 000 թահվիլաթ ասհապը՝ հէնուզ իսթէքլէրինի պէյան իթմէմիշլէր տիր։

Կէչէն սեպտեմբերտէ պէյանը էֆքեար իթմէյէն ասհապը թահվիլաթն վէ եանօտ պունլարտան պիր գըսմը քիւլլինին միւպատէլէյէ տակր մալիմաթ արմայա պէքլէտիքլերի, վէ միւպատէլէնին պիրա իսթիդրազ իճրա օլունաճաղընը պիլինճէյէ տէկին պէեանը էֆքեար իթմէտիքլերի մէյլհուզ տըր։ Պիր սէնէ էվվէլ պուլխուսուստա մալիմաթը քեամիլէ պուլունմատըղը հալտէ, չիմտի մալիմաթը մանթուպէ տախի մէվճուտ օլտուղունատա, պիր չօգ ասհապը թահվիլաթը միւպատէլէյի գապուլ իթմէլերի մէմուլ տըր։ Թահվիլաթ ասհապընն էքսերիսի՝ զանէն միւպատէլէյի գապուլ էյլէտիքլերինէն, էսկի թահվիլաթը հրգգ իթմէք իսթէյէնէլքտէն պիր խայլրընն տախի բէյացատա սաթըլմասը թահվիլաթը սարբէյէ նիս-

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԻՐՔ

(Մ-ԷԼԷՖ) ԷՄԻԼ ԲԻՇՊՈՒՐԴ

Ե

ՄԱՐՏՈՇ ԳԻՐ ՀՕԳ ՇԷՎԼԷՐ ԻՇԻՏԻՐ

(1788 Ն-Գրոտ դէլ-ի)

—Կէօրիւ՞յօրմըրընը, լօգանթանըգտա պիր գատէհ տէ չարապ իշէրէք թաամ իտէպիրիրիմ. չարապ պանա բէք էյի կէլէճէք սիր, պիրա հէր կիւն գուլլանմամ։ Պու բարայը դու սապահ Սէօյօնտաքի կիւզէլ հանըմ պանա վէրտի։

Լօգանթանը պիլա իսթիյար գըբգըրմըզը քէսիլտի, ագիվ տիլէմէք իւզրէ քէքէլէյէրէք պիր գաշ լապրբաը սէօյլէտի վէ օ փազը ատամա պինէֆս քէնտիսի եէմէք վէրիպ խրատէթ իթմէյէ պաշտատը։

Մարտոչ իշթահլա եէմէյինի եէտիքատէն սօնդրա, պօրմը նէ օլտրդընը սորտարդնտա, լօգանթանը ճէվապ վէրիպ տէտի.

—Պօրմընրզ եօգ տըր։

Տիլէնմի թատճիւպինի սէթր իտէմէտի։ Պու նա՞տրլ չէյ իտի, պիր ագ էվվէլ եէմէք վէրմէք իսթէմէյէն ատատ՝ չիմտի հագգընը ալմագ իսթէմէյօր իտի։ Պու անլաշըլմագ պիր քէյֆիյէթ իտի։

Լօգանթանը մէրգումն արգու իթտիկի իյդահաթը տէրհալ վէրմէյէ պաշլայրպ տէտի.

—Այայընընգտա պուլունան գունտուրալարատան տահա էյի պիր ագագ գապը ալմագ իշէն բարանըզը սաղլայընըզ, զիրա չիւպհէ եօգ տըր քի Մատմազէլ Պանը մէպլուզը սէգպուրը անըն իշէն սիկէ վէրմիշ տիր։ Թօսունըմ, պու մէմլէքէթտէ պիր պէտալաթ ատատ՝ Սէօյօնտաքի հանըմ գըզրն իսմինի վէրթիկինտէ, հէյ պիր գաբու անըն էօնիւնտէ գաբալը գալմագ, վէ հէմ զէնկինին հէմ ֆուգարանըն սուֆրասընա սթուրտրը։ Անլատընը՞զ եա, չիմտի բարանըզը սագլայընըզ, վէ Սիվրիտէն կէչտիկինիզտէ երնէ պուրայա կէլմէքտէն չէքինմէյինիզ։

—Տիմէք Սէօյօնտաքի հանըմ գըզը չօ՞գ մը սէվերսինիզ։

—Եվվէթ, նասըլ քի հէր քէս տէ սէվէր։ Անճագ պէնիմ անը սէվմէքտէ հէր քէսին սէվմէսինտէն զայրը պիր սէպէպ վար տըր։

—Նէ՞ սէպէպ տիր։

—Շիւքիւր Ալլահա հէնուզ պէրհայաթ օլան իսթիյար վայիտէմ՝ անըն վաֆթիզ վայիտէսի տիր։

Պիչարէ ատամ թիթրէտի, կէօյլէրի եաշ իլէ ատլտու։ Պիր պիրի սրտը սրրա կէյէն պու գատար խալէճանա արթըզ ատյանամայօր իտի։ Գալսի թաշմագտա վէ կէօյսիս ըշգրրդ թութմագտա իտի։ Լաքին հէմ ճանըը վէ հէմ սէվինճի բամլաղ վէրմէսին տէյի քէնտիսինի սրգմագտա իտի։

Մարտոչ լօգանթատան չըգըպ իրի իրի ատըմլար ալարագ քէօյուն իչինտէն կէչտի կիմտի։ Մէմլէքէթի բէք էյի թանը իտի. թարալարընն իչինտէն պիր բաթիզա եօլ թութտը վէ Միւէօր օրմանը թարափընտա տաղա տօղրու չարուգ չարուգ եիրիւտի։ Մէկքիր օրմանա վարտրընտա վագթ կէչմիշ իտի։ Օրմանըն սըգլըգ եէրլէրինէ կիրիպ, պիր մէջ աղաճընն ալթընտա օթուրտը։ Եօլտա զաթէն բէք չօգ աղլամրշ իքէն, եինէ աղլամաղա պաշլատը։ Աղլամագ պաղէն չօգ էյի տիր։

Օրմանա նի՞չիւն կէլմիշ իտի։ Պէլքի օրատա կիպլէնմէք իշիւն. լաքին պունը սէօյլէյէմէզ իտի, պիրա տիւշիւնմէքսիզին, պտխթ իշի օ թարափա եօլ ալմրշ իտի։ Պուենտան մատատա նի՞չիւն կիպլէնին։ Եաշընը ալմասընտան զիյատէ էգա վէ ճէֆա չէքմէսի իշիւն եիւպի բէք պօզուլմրշ օլտրդընտան, Ժան Բընօյը էն էյի թանը յանլարընն պիրէ տիլէնճի Մարտոչը թանը յամայտաճագլարընը բէք էյի պիրիր իտի։ Պուենտան մատատա մախսուս ուզամ մը օլտրդը օ պէօյիւք սագալընն ալթընտա քէնտի պուրուչմուշ եիւգինի քի՞մ ֆարգ իտէպիրիր իտի։

Ժան Բընօ՝ մուէպպէտէն մահքիւմ իքէն, էյէվմ սէրպէսթ օլտրդը իշիւն ժանտարմալարատան գօրգո՞ մը իտի։ Թա՛յր։ Մէրգումն նասըլ օլուպ տա գուրթուլմը օլտրդընը պիր ազ սօնդրա սէօյլէյէճէյիպ։

Պիր չօգ վագթ թութմուշ օլտրդը կէօզ եաշլարընը սէօքէրէք գալսինի պիր ազ ֆէրահլաթտրգտան սօնդրա, տիւշիւնմէյէ պաշլատը։

—Նէ՞ եարամագ իտի։

Զ.

ԶԻՋԼԻՔ ՏԼՈԹԷՍԻ

—Մէրգումէյի կէօրտիւմ, տիյօր իտի քէնտի քէնտիյէ վէ պաշընը իքի էյլէրի արասընտա տիպէրինին իւզէրինէ տայատարագ, -եանըմա սօգուլար պէնատէն գօրդմատը, պէնիմէ լադբրար իթտի, թաթլը սէտինի իչիթտիմ, կիւզել կէօզլէրիյէ պանա պագտը... Պանա սատագա վէրտի։ Նէ գատար բարատը վար իտի իսկ պանա վէրտի։ Միւսատէ իթտի, էլինի բուս էյլէտիմ... Պէնատէն միւքարէգտաթ իթտիկինտէ պանա չէօյլէ սէտի։ -«Սիպէ սատատթ կէթիր՝ պ կէթիրմէտիկիմի կէլիպ պանա սէօյլէյէճէքսինիզ։»- Վէ պու խապինէի նէֆիսէ, բէրէսթիչ իթտիկիմ վէ բէք կիւզել բէք համիյէթլի պուլտրդամ պու մէկտրբք՝ զավարը ֆընրվիէվին գըզը տըր, պէնիմ գըզըմ տըր հէ՞... Պէնիմ գըզը՞մ։ Եիւբէյտիտէ բէք կիյատէ պիր չարբընթը վար իտի իսկ տէ, պէնիմ գըզըմ օլտրդը իշէրիմտէն պանա տուշ օլմատը նէ՞... Լաքին մէրգումէյի բէք սիլտկէր, բէք կիւզել կէօրտիւկիմ իշիւն, գըզըմ օլտրդընը պիլէմէզ իտիմ, քէչի իտէմէզ իտիմ... Հէր քէս մէրգումէյի սէ., վիյօր տիյօրտը, ինանըրըմ...

Բիէր Բուվնա վէրտիկի վատը թութմուշ. էօքսիւզ գըզը եիւզ իւսթիւ սրագմամը, հրմայէ իթմէյէ տահա գիյատէ հագգը օլմագ իշիւն օնա վաֆթիվ բէտերի տէ օլմուշ, վէ Պլանշը Մ. Մէլիսէյէ բէտէր սէմէսինին սէպէպ տէ չու տրը քի, Բիէր Բուվնա էօյլէ իսթէմիշ։ Գըզը քէնտի անա վէ պատասրընն իսմինի քէնտիսինտէն սագլամրշտր, անըն սուրէթը վէյատէթի իւզէրինէ պիր բէրատ չէքմիշէր... Պու բէք ալա պիր թէտպիր տիր, ատնը սատատէթ ու պատթիյարրընը իշիւն տըր։ Ա՛հ, բէք էյի եարմըշտր...

Եկէր պէն Պլանշա «չօճուզտա, սէնի ալատթմըշտր, պէն, բրանկալը Ժան Բընօ, սէնին բէտէրինիմ» տիսէ իտիմ, Ժագ Մէլիսէ իլէ Բիէր Բուվնանընը իշինի պոզմրշ օլաճագտրմ, գըզը պէտպատթ իտէճէքտիմ... Հէր քէս կի պի, հաթթա ֆընրվիէվ կիպի մէրգումէ գըզ պէնի նէֆրէթլէ բէտտա իտէճէքտի, պանա լանէթ օգուլամագտրը, գիրա պիր վագթ իսպատթ իտէմէտիկիմ կիպի պու կիւնքի կիւն տախի գաթիլ օլմատրդըմը իսպատթ իտէմմ։ Թա՛յր, խա՛յր, պու իշի եարամագտան իսկ էօլմէք պէնիմ իշիւն տահա էվլատրը... Էօմէք, ամատա զաթէն էօլմիւշ տէյի՞լմիյիմ։ Արթըզ օրթատա ֆան Բընօ եօգ տրը, պէն տիլէնճի Մարտոչըմ։

(Տէվամ)

պէթլէ գալայ օլմայան էսկի սէ-նէտլէրի մուհաֆազատան իսէ, շիմտի թէպտիլը էֆքեար իսէ-ճէքլէր տիր։

Բուսմէլի շըմէնտըֆէր թահվի-լաթը միւպատէյէ տախիլ օլ-մայաճագ տըր։ 92,225,827 ինկի-լիզ լիրասընա պալիդ օլան տէվ-լէթը Օսմանիյէ տույունը ումու-միյէսինի թէշքիլ իսէն թահվի-լաթը սահիբէնին ճիւմլէսինէ միւ-պատէլէ չամիլ օլաճագ տըր։

Թահվիլաթըն քեաֆֆէսի ֆա-իզ խուսուսընտա միւասիվ օլուպ, (Պուլկարիսթանա վէ Եունանա վէ Սըրպիայա վէ Գարատաղ խա-պէթ իսէն տույուն հիսսէլէրի միւսթէնա օլարագ) եէքիւնէլ-ի նիպէթինտէ ֆահկին տե-բէճէի նիհայէսի օլան եիւզտէ 4է գատար վարիտաթը մուհասսե-սէնին 3տէ 4իւ թահվիլաթը մէգքիւբէ ֆահիզէրինէ վէ տիկէր 3տէ 4ի տախի բէսիւլմայ թէ-էտիյէսինէ թախսիս օլունմուշ տըր։ Բէսիւլմայ թէէտիյէսի՝ Տու-յունը Ումումիյէ նիզամնամէսի-նին 12ընճի մատտէսինճէ 1ընճի վէ 2ընճի վէ 3իւնճի վէ 4իւնճիւ թէր-թիպ թահվիլաթա թագսիմ օ-լունմուշ տըր։

Պիրինճի թէրթիպ՝ 1858 վէ 1862 խսթիգրազլարը օլուպ, սէր-մայէսի 7,183,872 ինկիլիզ լիրա-սը, վէ իքինճի թէրթիպ՝ 1860 վէ 1863 վէ 1864 վէ 1872 խսթիգ-րազլարը օլուպ, սէրմայէսի 10,241,048 ինկիլիզ լիրասը, վէ իւ-չունճիւ թէրթիպ՝ 1865 վէ 1869 վէ 1873 խսթիգրազլարը օլուպ, սէրմայէսի 30,822,512 ինկիլիզ լի-րասը, վէ տէօրտունճի թէրթիպ՝ էսհամը ումումիյէ օլուպ, պու-ընը թէնզիլ օլունմուշ սէրմայէսի տախի 43,968,396 ինկիլիզ լիրասը տըր։

Իշպու թէրթիպ՝ Տույունը Ու-մումիյէ նիզամնամէսինին 12ընճի մատտէսի հիւքմունճէ բէսիւլմայ թէէտիյէսինին թէվֆիի զըմընտա թարին օլունմուշ, վէ մատտէի մէգքիւբէտէ թահվիլը տէյն վէ միւպատէլէ խուսուսը տախի թաս-րիհ գէլընմուշ տըր։

Միւպատէլէնին մուհասսէնաթ վէ չէրաիթի շիմտի մալիմ օլուշ-ընտան, մազհարը բաղպէթ օ-լաճաղը աշիքեար տըր։

Տէվլէթը Օսմանիյէ իշուն պու-նուն ֆահէսի բիյացատա միւ-թէտավիլ թահվիլաթընին թէն-զիլ օլունան տույուն մէպլաղընա միւթէնասիպ պուլունմասընտան, վէ իթիպարատան տիւշմիւշ օլան վէ շայանը էսէֆ մալիյէճէ խա-թալարընը խաթըրլարա կէթիրէն քեաղրտլարընն թէտավիւտէն ա-լընմասընտան, վէ տույունը ու-մումիյէ թէսվիյէսինին թէմամէն իճրասընը իրատէն իպարէթ օ-լուպ, վարիտաթը մուխասսէսէ պիր գաչ սէնէլէր մահիրանէ ի-տարէ օլունտուղու հալտէ, թահ-վիլաթը Օսմանիյէնին գրյմէթի բիյացատա թէրագդը իտէրէք, ումուրը մալիյէի Օսմանիյէ հագ-գընտա էմնիյէթը ճէտիտէ հա-սըլ օլաճագ տըր։

ԳՕԼԼԷՐԼԷ

Ինկիլթէրրա տէվլէթի «թիմէ մու-հարրէր թահրիրաթը ումումիյէի տէվլէթլէրէ կէօնտէրմիշ տիր։

Լօնտրա խարիճիյէ
Նէզարէթի
31 յուլիս 1883

Մըսըրտա գօլէրա զուհուրի իւ-զէրինէ պիր խայլը Եվրօպա կա-զէթալարընընն նէչրիյաթը՝ ին-կիլթէրրա տէվլէթինին նաղարը թէէսսիֆինի ճալիպ օլմուշ տըր։ Բէյթատա թապ օլընան Լորդ կա-զէթասը իլէ Մէնչէսթէր Գարտիյան կազէթասընտա միւնտէրիճ մէ-գալէլէր՝ իշպու թարիզաթա նիւմունէ օլապիլիր։ Ինկիլթէր-րա տէվլէթի՝ ահվալը ատիյէտէ պէօյլէ թարիզաթա էհէմմիյէթ վիրմէզ իսէ տէ, էլհալէթու հա-զիհի նէչրիյաթը մէգքիւբէ իլէ ինկիլթէրրա հագգընտա խիլաֆը հագգանիյէթ սուրէթտէ էֆ-քեարը ումումիյէ հէյէճանա կէ-թիրիմէքճէ տիր։

Նէչրիյաթը մէգքիւբէտէ, էվ-վէլա գօլէրանընն նէչէթ իթտիյէ մահալ վէ սոնրէթը սիրայէթի մալիմ օլտըղը, վէ սանիյէն իլէ-թը միւսթէվիյէնին մէնի իշուն գարանթինանընն միւէսսիր պու-լունտուղը, վէ սանիսէն գօլէրա-նընն Հինտիսթանտան վիրուտ ի-տէն սէֆինէլէրտէն սիրայէթ իթ-տիյի, վէ բապիէն ինկիլթէրրա տէվլէթինին թիճարէթինի վի-գայէ իթմէք իշուն Հինտիսթան-ատաքի մէվգիինտէն պիր խաթի-ֆատէ, հիւքիւմէթը Մըսրիյէյի թէտապիրը թէհֆիզղյէտէ միւսամէհայա մէճպուր իթտիյի, վէ խամիսէն ինկիլթէրրանընն գօ-լէրայը գաստէն Մըսրրա իտխալ էյլէտիյի պէյան օլունմուշ տըր։

Ինկիլթէրրա տէվլէթինին պու խուսուստա միւթալաաթը զիյր-տէ պէյան օլընը։

Էվվէլա, Հինտիսթանը՝ Ադա-գօլէրասընընն մէնպար ատա ի-տէնէլէր նէզտինտէ խաֆի օլա-մայաճաղը վէճհ իլէ, ինկիլթէր-րա տէվլէթի պիր խայլը զէման-տան պէրու իլէթը մէգքիւբէնին նէչէթ իթտիյի մահալ իլէ ինթի-չարընը, վէ պունա միւտավիմէթ իլէ մէնի էսպապընը տուէլը սա-իլէտէն զիյատէ թէտգիգ էյլէ-միշ տիր։ Իշպու խասթալըղընն միւխթէլիֆ սուրէթլէրինին վէ օրայէթ իթմէսի սէպէպլէրինին թէտգիգինէ սըհհիյէ վէ ֆէննի-յէ մէմուրլարընմըզ միւսթախտէմ պուլունմըշլար տըր։ Պազը իխթի-լաֆը արա մէվճուտ իսէ տէ, իշ-պու թէտգիգաթ նէթիճէսինէ նաղարէն, գօլէրանընն սիրայէթի-նէ վէ պունտան զուհուր իթտիյի մահալ իլէ ինթիչարընա տիր հիչ պիր սահիհ ֆիքր պուլուն-մայըպ, խասթալըղընն կկրէք միւնֆէրիթ վէ կկրէք միւսթէվիի սուրէթինտէ թարիխ վէ էսպապ վէ թապիթը հէնուզ քէշֆէ միւհթաճ տըր։

Սանիէն, գօլէրանընն սիրայէթի-նէ տախիր էրպապը ֆիւնունընն իս-թիլաֆը էֆքեարը նէ մէրթէպէ-տէ պուլունուր իսէ պուլունսուն, պահս օլունան մէսէլէյէ սաիր կէրէք Հինտիսթանա վէ կէրէք Ինկիլթէրրատա էրպապը վու-գուճ գարանթինա խթիմալի կիպի ալէլումում գապուլ օլու-նան պիր թէտպիրին ֆահիսէսի օմմաղրատան պաչգա, սահիհէն մաղարլաթը պուլունտուղընա իթ-թիֆագ իթմիշլերտիր։ Զիւնքի սըհհէթ ու ֆաֆիյէթտէ պուլունան քիմիանէլէրի կէրէք սէֆինէլէր-տէ վէ կէրէք թէհֆիզուլսա-նէտէ վէ շէհրլեր տէրունինտէ գաբանմագ ատէթի՝ տէրքեար օլան պագը էսպապը թապիյէ վէ մանէվիյէյէ պինանէն խաս-թալըղընն շիտտէթինի թէզեիտէ, վէ պու վէճհէլէ իթթիսլաղ օլու-նան մահպէսի՝ յատէթա սիրայէթ օճաղընա թահվիլէ վէսիլէ օլուր։ Տիկէր թարաֆտան գարանթինա-նընն մուճիպը էմնիյէթ օլտուղը-նա տիր օլան պիկասս իթիգատ՝ խասթալըղընն ինթիչարընը մէնէ միյէսսէր օլտուղու թէճրիպէ ի-լէ միւսպէթ օլան թէտապիրը սըհհիյէնին իճրասընա մանի օ-լուր։

Թէտապիրը սըհհիյէի մէգքիւ-բէ՝ կէչէնտէ ինկիլթէրրա հիւ-քիւմէթի թարաֆընտան պիր գըթա թահրիրաթը ումումիյէ ի-լէ նէչր օլընմըշ, վէ պունըն պիր սուրէթի տախի չէհրը հալին 14-իւնճիւ թարիխի թահրիրաթը-մա լէֆֆէն կէրէք սիվին մալիւ-մաթը զաթիյէնիզ վէ կէրէք նէզ-տինտէ սէֆիր պուլունտըղընզ հիւքիւմէթէ թէպլիղ իչուն իր-սալ գէլընմըշ իտի։

Սալիսէն, իլէթը միւսթէվիյէ գուհուրինտէ, պունուն սուրէթը իտխալինէ տիր ազ չօգ սահիհ կիպի բիվայէթլէր իխթիրա օլուն-մուշ տըր։ Իշպու բիվայէթլէր՝ վագթը միւնասիպինտէ քէմալը տըգգասթլա թէտգիգ օլունը-ղընտան, ինկիլթէրրա տէվլէթի՝ Մըսրրտա վէ Եախսոտ էվրօբատա զուհուրա կէլէն գօլէրանընն Հին-տիսթանտան վարիտ օլան պիր սէֆինէ իլէ իտխալ օլունմատը-ղընը գաթիէն պէյան էյլէր։

Բապիէն վէ խամիսէն, ինկիլ-թէրրա տէվլէթի իշպու մալիւ-մաթա իսթինատէն, ալէյ ումում գապուլ օրընան գարանթինա ատ-լէթինէ ճիտտէն վէ էսասէն ի-թիրազ էյլէր իսէ տէ, տիկէր հիւքիւմէթ վէ միլլէթլէրին գա-րանթինանընն միւէսսիր օլտըղընա պիր իթիգատը գագիլէրի պու-լընտըղընա վազըֆ օրմասը իլէ, հիւքիւմէթը Մըսրիյէ իլէ տիկէր հիւքիւմէթլէրին մէմէքէթլէրի-նի միւհթէմիլ օյան սիրայէթէն մուհաֆազա իչուն լիզում կէօր-տիւքլէրի թէտապիրը մագուլէյի իճրա իթմէք հագգլարընա բիա-յէթ էյլէր։

Պինաէնալէյհ ինկիլթէրրա տէվ-լէթի՝ գարանթինա նիզամաթը-նընն միւէսսիր օրմասընը վէ Հին-տիսթան եօլճրլարը իլէ թիճ-ճարընա զիյան վէ մէհզուրը քիւլլիյէի մուճիպ օլտըղը, վէ հաթթա գարանթինա իլէ Մը-սրրտաքի ինկիլիզ ասքէրինին սըհհէթի մուհաֆազա օրընամա-յըպ, պէյրի մուխաթարայա իլ-գա օլընաճաղը զանն ու զէհա-պէտա պուլընտըղը հալտէ, Սու-վէյշէտ գարանթինա նիզամա-թընընն թաատիլինի մուսիրրանէ թալէպտէն իճթինապ էյլէմիշ տիր։

Գարանթինա գօմիսիօնընընն նի-զամաթը թաատիլ օլընմատըղընա-տան, խասթալըղընն ինթիչարընա ֆէվգէլատէ միւսաիտ պուլունան ահվալը հազրէթ իշինէ գօլէրանն պու քէրրէ զուհուրի գարանթի-նա ուսուլինին միւէսսիր օրմասը-ղը ֆիքրինի մուստատըզ պիր տէլիլի ճէտիտ վէ գավի տիր։

Մըսրրտա ինկիլթէրրա ասքէրի պուլընտըղը ճիհէթէ, գօլէրա-նընն խրթթէի մէգքիւբէյէ տու-խուլինի մէն իշիւն ինկիլթէրրա թարաֆընտան թէգայյիւտաթը լազըմէ իճրա օլընաճաղը իւմիտ օլունուր իտի։ Պէհսաս օլան էֆ-քեար սահիպլէրինին մէվզուը պահպարը օլան ահվալի թահգիգ իթմէլերի արզու օլունուր իտի։ անճագ պագը բիվայաթը քեա-զիպէ թէքզիպ օլընմատըղը հալ-տէ, էֆքեարը պէտիսահանէնին թէկզեիտինի մուճիպ օլաճա-ղընտան, իշպու թահրիրաթ իլէ մէլֆուճ պէնտի նէզտինտէ պու-լունտուղունրդ տէվլէթին խարի-ճիյէ նաղրընա գրաաթ իսէ, սու-րէթլէրինի տախի քէնտիսինէ իթա, վէ պունլարընն միւնտերի-ճաթընընն ումումա նէչր օլընմա-սընը բէճա էյլէմէնիլի թավսիյէ իտերիմ։

ՐԷՍՄԻ

Իյլուլը (սեպտ.) 2սինտէ քիւ-չատ օլունաճաղը էվրագը հավա-տսա իլէ իլան օլունան նարբագը բանայլրը՝ նէֆը ֆէնկրընտա քիւչատ օլունմագտա իտիկի, վէ պունուն իչիւն մահալը մախսու-սընտա եարբլան տիւքքեանլար-տան մուգատէմա մէրհում Մէհ-մէտ էֆէնտի թարաֆընտան ա-լընմագտա օլան բէսմին՝ վերէսէ-սի ճանիպինտէն թիճճարա ուս-հուլէթ օլմագ իւզրէ պիրէր պու-չուգ լիրայա թէնզիլ իտիլմիշ օլ-տըղը իլան օլուններ։

ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Ճանիք միւթէսարրըֆլըղը՝ Սա-րուխան միւթէսարրըֆը էսպագ նէճիպ բաչայա։

Նաֆիա նէզարէթի տէմիր եօլ-լար միւտիրի Խայրի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ բիւթպէի ուլա սընֆը եվվէլի։

Թիճարէթ նէզարէթի էվրագ միւտիրի Դատրի էֆէնտիյէ բիւթ-պէի սանիյէ սընֆը միւթէմիլիգի։

Այտըն վիլայէթի մէքթուպճը-ղըը՝ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսէյէ վալիի վիլայէթ Նազիտ բաշա հազրէթլէրինին քիթապէթ խըտմէթինտէ պուլունան Հիսսէ-յին էֆէնտիյէ։

Պաղտատ վիլայէթի մէքթուպ-ճըլըղը՝ վիլայէթ մէքթուպի գա-լէմի միւմէյյիզի Սաֆտ պէյէ։

Պիրինճի մահքէմէի թիճարէթ աղալըղը՝ ումուրը ճէզպայէ միւ-տիրի սապրգ կոստանդ էֆէնտիյէ։

Տէրսաատէթ պիտայէթ մահ-քէմէսի միւտտաիի ումումի մուա-վինլիյի՝ Տէրսաատէթ սաիյէ միւֆէթթիշլիյի սաիրէսի քէ-թէպէսինէ ճէմալ պէյէ։

Տէրսաատէթ պիտայէթ մահ-քէմէսի միւտտաիի ումումի մուա-վինլիյի՝ մահքէմէի մէրգումէ ճէ-զա տաիրէսի զաթթ քեաթիպ էվվէլի Մէհմէտ էֆէնտիյէ թէվ-ճիհ պուրուլմուշ տըր։

ՄԻԽԹԷՖԻՐԻԴԻ

Ավսթրիա կազէթալարընտա ալաֆը օգոստոս 2 թարիխիլէ կէօրիւլէն պիր թէլէկրաֆա նա-զարէն, Միրտիթի Ադրավուտա-ըը՝ Տօտ կիգա նամընտա պիր ժանտարմա պին գաշըսընը խթ-լաֆ իթմիշլէր։ Հաֆրզ բաշա՝ պիր մէվզի միւսթահքէմ թութուպ էհալինին թէսլիմը սիրահ էյլէմէ-լէրինի էմր էյլէմիշ տիր։

Քէզալիք Գաթարատան չէքի-լէն օգոստոս 3 թարիխի պիր թէ-լէկրաֆա կէօրէ, Գասթրաթի վէ Հոթի վէ Կրուտի վէ Սքէրլի նամ Ադրավուտ գապիլէրի՝ Գարատաղ մուհարէպէսի էնաս-սընտա քէնտիլէրինէ իթա օլու-նան օթլահլարը թէսլիմ վէ վերկի պագայալարընը թէէտիյէ էյլէ-մէք չարթը իլէ արզը տէխալէթ վէ իթաաթ իթմիշլէր տիր։

* *

Շգօտրա վիլայէթինտէն տախի էվվէլքի կիւնքի թարիխլէ Տա-խիրիյէ նէզարէթինին աթիտէքի թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր։

«Շգօտրա ճիպալը (տաղ) մալիմէսի էհալիսինտէն ասայիշի իսալ իթմիշ օլանլարընն եէտլէ-րինտէքի էսլիհաի միրիյէնին խ-թիրատը վէ իտամէի ասայիշ իչիւն իսթիհքամաթ վէ ինչաա-թը լազըմէնին իքմալի իլէ սէյ-յար լիվայը պիլիսթիսկապ հա-ֆըզ բաշա հազրէթլէրինին պու կիւն Շգօտրայա միւվասլէթթ էյ-լէտիյի, վէ ումումի էհալի խարի-ճը գասապատա իսթիդպալ ի-տէրէք տավաթը հազրէթը թի-լաֆէթբէնահինին թէքբարը իլէ ճիւմլէ թարաֆընտան բզհարը քէմալը չատիմանի վէ մէսէբրէթ օլունտըղը վէ սայէի մուվաֆֆա-գիյէթվայէի ճէնապը Բատիչա-հիտէ վիլայէթին հէր թարաֆը-տա էմնիյէթ ու ասայիշ պէրքէ-մալ իտուկի մաարուզ տըր։

ՄՈՒԹԱՖԱԶԱ ԱՍԻՄ

Ադրավուտըզտա վագը Պէրաթ-տան եաղըլտըղընա կէօրէ, Տէպ-րէ վագասը քեամիլէն թէսվի-յէ օլունմուշ տըր։ Էլպասանընն 4 Ադրավուտ պէյլէրի՝ մուհաքէմէ օլընմագ իւզրէ Մանասթըրա կէօթիւրիլմիշլէրտիր։ Բիվայէթ օլընտըղընա կէօրէ, պունլար՝ էլ-պասան գազասը էհալիսինէ հէր նէվի զուլմ ու թէէտտի իճրա էյ-լէմիշլէր տիր։ Մէվգուֆիրը մէր-գումէտէն օլուպ իսմաիլ պէյ նամընտա պուլունան պիր չախս հագգընտա բիվայէթ օլընան չէյլէր մուճիպը տէհչէթ տիր։ մէրգումէ ճէլատ նամընա չայէս-թէ կէօրինիյօր։

—

Գրէօշ Զայտուն նամ Ալէմանեա կազէթասը՝ Գարատաղ բրէնսինին Տէրսաատէթ սէյահաթընա տա-իր պերվէճհը աթի պէյանը մի-թասա էյլէյօր։

«Գարատաղ բրէնսինին՝ մէմու-լին զայրը օլարագ Տէրսաատ-թէ վագը օլաճագ սէյահա-թը միւնասէպէթիյլէ պագը հիյաթը մախսուսէյէ խըտմէթ, վէ տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ Բուսիա պէյնինտէ պիր իթթիֆագ ադ-ընա թէէսսիսսիս էյլէմէյէճէյ-նի իսմա իտիրիլ։ Չունքի պու եօլատա պիր իթթիֆագ տէվլէթը Օսմանիյէ իչին տահմա նէթայի-ճը մուպրէյի մուճիպ օլմուշ տըր։»

—

Աթինա իլէ Լօրիում պէյնինտէ եէնիտէն պիր չըմէնտֆէր ինչա-սը ամէլիյաթընա պու քէրրէ իպ-թիտար օլընտըղընը եուսան կա-զէթալարը եազըյօրլար։

—

Թէսպիհճի Լմին նամ չախս՝ կէչէն կիւն Սուլթան Պայազիտ ճիվարընտա Մուհիէտտին նամըն-տա պիր չախս իլէ պիր չօճուգ-տան սօլայը միւնազատա իտիլ, էթրաֆտան պունլարը այրըմըշ-լար իսէ տէ, մէրգումէ Լմին սան-բատան իտասինին սու տէօքտիւ-յիւ վագթ սրգասընտան կիտէ-րէք, աբանսըղ պէյնունտան վէ Լքի տէֆատտա պէյօրիւնտէն պը-չագլա վուրուպ գաթլ էյլէմիշ, վէ քէնտիսի տէ տէրտէսթ օլուն-մըշ տըր։

—

Ադանատան Լօյոֆէթ պէյ հազ-րէթլէրինէ Բուսիա իմբէրա-թօրը թարաֆընտան իթա օլու-նան ՍՈՒՐ-ՍՈՒԼԼ նիշանընընն կը-բան գօրտոն բրիթպէսինին թա-ալիգինէ զաթը Շահանէ թարա-ֆընտան միւտատէ օլընմըշ տըր։

—

Տէրսաատէթտէ մաարուֆ միւ-հէնտիսլէրտէն Մ. Բէրու՝ կէչէն ճումա կիւնիւ Սէլանիյէ միւթէ-վէճճիհէն պուրատան հարէքէթ էյլէմիշ տիր։ Մումաիլէյհ օրա-տան իչէրիլէրէ կիտիպ, Միթրո-վիցա իլէ Վրանիա արասընտաքի պիրլէշէճէք խաթթընն քէշֆիյա-թը իպթիտայիսինի իճրա իտէ-ճէք, վէ մայէթինտէ տախի պիր թազմ մէմուրին վէ միւհէնտի-սին պուլունաճագ տըր։

Զանն օլընտըղընա կէօրէ, Մ. Բէրու՝Պաշն Հիրշ թարաֆընտան, իլթիսագ մատտէսինէ թէէլլիւ-գիւ օլան պիր մէմուրիյէթլէ միւ-քէլլէֆ իմիշ։

—

Եէնիքէյտէ պիր Բուսմպաղ-ճընընն 3 եաշընտա գըզը՝ պաղնն գուլուսընա տիշէրէք վէֆաթ իթմիշ տիր։

—

Զարչուի քէպիրտէ Գալբագ-ճըլար պաչընտա պիր խաֆֆա-ֆընն Ալի նամընտա տէլիգանը պիր չըրաղը՝ Պայրամընն իլգ կիւ-նիւ տիւքքեանտաքի չէքմէճէյի աչըպ 190 ատէտ Օսմանը լիրասը իլէ 15 լիրա գըյմէթինտէ պիր ալթուն գօրտոնը ալարագ ֆիրար իթմիշ իսէ տէ, մէրգումէ էվվէլի-սի կիւն եանընտա Ադրիֆ վէ Հա-պէշ Ապտուլլահ նամ չախսլար իլէ Գալաթատա սօղրու եօլան կէչէյի հալտէ տէրտէսթ օլուն-մուշ, վէ իւզերինտէն պիր բէվօլ-վեր իլէ եալընը 30 լիրա պու-լունմուշ տըր։ Մէրգումէ՝ տիկէր 160 լիրայը սարֆ իթտիյինի իգ-նար էյլէմիշ տիր։

—

Մէքքէ վէ Մէտինէ թէրճէմէ գալէմի գօմիսիօնը պաշ քեաթի-պի Խալիլ էֆէնտի՝ կէչէն բէնճ-չենպիհ կիւնիւ Սթամպօլտան պիր բէվօլվեր սաթըն ալըպ իս-կիւտարա կէչմիշ, վէ Սէլիմիյէ թէքքէսինտէօի չէյնա իլէ կէօ-բիւշտիւքտէն սոնրա թէքքէնին պիր օտասընա կիրմիշ, վէ օրատա մէզքիւբ բէվօլվեր իլէ քէնտի քէնտինի վուրուպ թէլէֆ իթմիշ տիր։

—

Մանասթը վիրայէթինտէ վա-գը Սէրֆիչէտէն եաղըլտըղընա կէօրէ, 20 գատար հայտուա՝ ագչէ կէօթիւրմէքտէ օլան պիր քիրաճը սայմագ իւզրէ Սիա-թիսթա իլէ Գարաեանեա նամ մահալլէր արասընտաքի պօղազը թուքմուշլար իսէ տէ, մէրգումէ՝ պաշգա պիր թարիգաէն մահալը մագուստընա կիթտիրինտէն, հայ-տուտլար՝ թէսալիատա օրագճը-լըգ խաիպ ավտէթ իթմէքտէ օլան 60 գատար Պուլկարլարա բասթ կէլիպ պունլարը սայմուշ-լար, վէ իչէրինտէն իքիսինի տէ գաթլ էյլէմիշլէր տիր։

Մանասթը ճիվարընտա բէք չօգ հայտուտ ֆըրգալարը մէվ-ճուտ իմիշ։ Բիվայէթ օլունտըղը-նա կէօրէ, մէքթէպ թաթիլին-տէն պիլիսթիֆատէ Սէլանիյէ կիթմէքտէ օլան 4 Բում մէքթէ-պի մուալլիմլէրի հայտուտլար թարաֆընտան տագա աչըրըմըշ-լար տըր։

—

Մըսրը բէիսը նուզզարը Շէրիֆ բաշա հազրէթլէրինին՝ գարիպէն իսթիֆա իտիւպ, Բիյազ բաշա հազրէթլէրինին բիյասէթը նուզ-զարա թաեին օլընաճաղընը բա-բիզ կազէթալարը եազըյօրլար։

—

Տիւն սապահ քէօրբիւտէն Բու-մէլի ճիհէթինէ հարէքէթ իսէն Շէյտէնը Թոչիյինին պիր վաքօրը Բումէլի Հիսարը իսկէլէսինտէ եօգարըտան կէլէն Շէյտէնին տի-կէր պիր վաքօրը իլէ միւսատէ-մէ իթմէսինէ աղ պիր չէյ գալ-մըշ, վէ իքի վաքօրտաքի եօլ-ճուլարտա ֆէվգէլատէ խէվֆ ու հէյէճանա տիւշար օլմուշլար տըր։

—

Տիւն ֆէօսթէնճէտէն Տէրսա-ատէթէ պիր մըգտար իսլամ մու-հաճիրի կէլտիյի կիպի, պիր մըգ-տար տախի կէլմէք իւզրէ Վար-նա իսկէլէսինտէ վաքօրա պէք-լէմէքտէ իմիշ։

—

Պուլկարիսթանտան ալընան մէքթուպլարա նազարէն, Պուլ-կարիսթանտա գուրա չէքիլմէսի զէմանը թէգարրուպ իթմէքլէ, ասքէրլիք սինինտէ պուլունան Միւսլիմանլարը պիր եէրէ կիթ-մէլէրինէ բուխսաթ վերիլմէյէճէ-կինէ տիր հիւքիւմէթը մահալ-լիյէլէր թարաֆընտան էհալիյէ իլանանմէլէր թէվզի օլունմըշ տըր։

—

Օգոստոսըն 19ընճը կիւնիւնէ միւասատֆ օլան եէվմը ճիլուսը Հիմայուն միւնասէպէթիյլէ, հա-պըսխանի ումումիյէ պուլունան միւճրիմիյնտէն պագըրարընն մագհարը աֆվը թաճտարի օլա-ճագլարը մէսմու տըր։

—

Ընասօլու իսթիհքամ գօմի-սիոնը ալեսինին բէիսի ֆէրիդ Ֆէյզի բաշա հազրէթլէրի պու-քէրրէ էրզրում մուվասէլէթ իթմիշ, վէ ագտէմճէ չէհրը մէգ-քիւբէ մուվասէլէթ իսէն մէգ-քիւր գօմիսիոնը էրքանը իլէ պէրապէր էրզինկեանա միւ-թէվէճճիհէն օրատան հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

—

Էվվէլքի կիւն Պէյօղլունտա թէբէ պաշը պաղչէսինին էօնիւն-տէ պիր Բուսմ լուսթրաճը տիւ-շիւպ ֆիւճճէթէն վէֆաթ էյլէ-միշ տիր։

—

Սէլանիքտէն չէքիլէն պիր թէ-լէկրաֆա կէօրէ, կէչէն բէնչէն-պիհ կիւնիւ պիր էշգըյա չէթէ-սի՝ Ղազի Էվրէնի Մէհմէտ բաշայը թուքուպ տագա կէօթիւրմիշ-տիր։

Էշգըյանընն իշպու ճիւրաթլարը՝ քէնտիլէրի իլէ բաշանընն ատամ-լարը միյանընտա գանը պիր միւ-սարէպէ վուգու պուլմասընտան սոնրա հուսուլէ կէլմիշ կիպի կէօ-բիւնիյօր։ չունքի իքի էշգըյա իլէ բաշանընն ուշագլարընտան իքի քիչի թէլէֆ օլմուշլար տըր։ Մէր-գումէ հայտուտլար՝ ասքէր թա-բաֆընտան չիտտէթլէ թագիպ օլընմագտա իմիշլէր։

—

ԿԻՒՆԼԻՒԳ ՀԱՎԱՏԻՍ

Իգմալը Թահսիլ իշխուն Ալէմանեայա իրամ օրունաճագլարը-նը էվվելճէ եազմըշ օրուղըմզ զաղլթան՝ կէչէն ըենչէնպիհ կիւնիւ Տէրսաատէթտէն Պէրլինէ միւթէվէճճիրէն հարէ.բէթ ի թ. միշլեր տիր։

Մէքթէպը Միւլքիյէի Շահանէտէն չրգմա էֆէնտիյէրտէն 15 նէֆէբրին տախի եագրնտա լիէճիւթ Թահսիլ Պէրլին մէ.բէա.թիպը ալիյէսինտէն պիրիէ կէօնտերիլմէլերի հագգընտա իրատէի Շահանէթ սուտուր իթմիշ տիր։ Շիմտի իրամ օրունաճագ էֆէնտիլէրին միւսապէգաթ մթիհանլարը իճրա օրունմագտա իմիշ։

—

Թիւթիւն ըէժի գումբանեասընդն թէէսիսինէ լարմ կէլէն մէսարիֆը իպթիտայիէնին գաբատրյասը իշխուն, ասհապը իմթիյազ թարաֆընտան ալըգՕնուլմուշ օրան հիսսէ սէնէատթրնընն պէհէրի իշխուն 30չէր ֆրանգ թաէպ վէ պաղ օրունմուշ տըր։

Լ.

ԲԻԼԻՍԷ ՄԷԹԷՊ ՎԷ ԹԱՍԹԱԽԱՆԷԼԷՐ

Տախիյէ նէզարէթի՝ ճէօմաթը զայրը Միւսլիմ թարաֆընտան ինչա օրունաճագ քիրիսէ, մէքթէպ վէ խասթախանէլէր հագգընտա սթիտէքի թալիմատնամէյի նէր էյլէմիշ տիր։

Մէմլիւքը Օսմանիյէտէ ճէօմաթը զայրը Միւսլիմէնին՝ բուխաթ իսթիհսալը իյէ իւզէրինտէ քիրիսէ, մէքթէպ վէ խասթախանէ ինչասընը արդու էյլէմիշլերի արապինին միւլը օլմասը իգթիզա իտէր։

Լէկէր արազիի մէզգիւրէ՝ միւլք օլմագ վէ յաքին արազիի միրիյէտէն պուլունուր իսէ, լիրա 100 ղրշ. հիապը իյէ գբյմէթ թագտիր իտիրիպ, օլ վէ.հՆ իյէ վէրկի թարհ օրունաճագ տըր։

Մէբա, մէյտան վէ մէսիրէկեահ կիպի էհալինին իսթիֆատէսինէ իթէբ օրնան արազի՝ Ադրադի նիզամնամէսինին 94 իւնճիւ մատատէսի ահքեամընճա սաբա քիրիսէ, մէքթէպ վէ խասթախանէ ինչասընա իսթիմալ օրնմագ։

Վագֆ արազի իւզէրինտէ պու նէվ էպնիյէլէր ինչասը մէմնուտրը։ Մա մաֆիհի էկէր պունուն իշխուն միւլք արազի պուլունմագ վէ պիր վագֆ արազի իւզէրինտէ ինչա իթմէյէ իհթիյաճ կէօրիւլիւր իսէ, գահտէի ճարիյէ մուճիպինճէ եա պիր միւլք արազի իլէ միւպատէլէ վէ եա մուգաթա ուսուլինէ թահվիլ իտիլէճէք տիր։

Պու կիպի էպնիյէ ինչա օրունաճագ արազիլէր՝ մահալլէլերէ, ճամիլէրէ, իպատէթխանէլէրէ, վէ իսլամ էվաքինը խայրիյէնէ, վէ իսթիհքեամլարա եագրն օրտրը թագտիրտէ, մահալլի իտարէ մէճլիսի՝ պիր մաղպաթա թանզիմ իտուպ, պունտա, մզգտարը մէսաֆէ, վէ շիմտի վէ եա իլէրիտէ ինթիրապ օրնան արազինին մահալինճէ պիր մահզուրը օրուպ օրմայաճաղը վէ ճէօմաթը սահրէնին մէզգիւրը արազիյէ հագլարը պուլունուպ պուլունմատընը պէյան օրունաճագ տըր։ Պու նօգթայը պիր հէյլէթը թահգիգիյէի ատալյէ թաեին իտէճէք տիր։

Էմնիյէի մէզգիւրէնին բէամ բրանդարընն ախղ օրունմասը, վէ էպնիյէնին մէսահէսի վէ չամիլ օլաճաղը գարու վէ բէնչէրէրէրին մզգտարը վէ հանկը ճէօմաթա ախտ օլտուղու վէ ճէօմաթը մէզգիւրէնին օրատա մալիք օլտուղու խանէ վէ նուֆուսընն մզգտարը։ Վէ ինչասթր մէզգիւրէնին մէսարիֆը ինչամիյէսինի թէէտիյէ իսէն էրքէք վէ գատընլարընն քիմէր օլտուղու մէզգիւրը մաղպաթատա պէէան օրունմասը էլղէմ տիր։ Ինչու մաղպաթա պէրթաֆիպ մէվատը մէզգիւրէյի մուհթէվի օլմալը տըր։

Պունտան պաղգա, արազի սահիպինէն բիրա մէրիպ վէրմէտիյինէ տահր մաղպաթատա սէրահթ օրմասը լազի�տիր։ Մէզգիւրը արազի հէօճէթլէրինէն նիզամը պիր սուրէթի իլէ ինչաթտէ ֆիթէրի վէ մէսարիֆաթը ինչամիյէյի թէտարիք իտէճէք օրան էրքէք վէ գատընլարընն էսամիսի՝ մէզգիւրը մաղպաթայա բապի օրունաճագ տըր։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԻ

Էվրօրատա իթթիֆաք օրունան ուսուլ մուճիպինճէ, ճիտալէթ սահիպլէրինին իլէրիտէ թանընմասը իշխուն հապսխանէլէրտէ պուլունան պիյճիմէ գաթիլլերին բէտիրէրի իխրաճ օրնմասը հագգընտա իրատէի Ամէնիյէ սուտուր իթմիշ տիր։ Պու պապատ ումում վիլայաթա թէլէկրաֆլար չէքիլտիյի կիպի, ճումլա էրթէսի կիւնիւ տախի Զապթիյէ նազրը Ֆազը բաչա հազրէթլերի հապսխանէի ուսումիյէ կիտէրէք, օ միսկիւլ ճինայէթ սահիպլերինին բէսիմէրինի ալտրթմիշտրը։

Իշիտիյինէ կէօրէ, բէամլերի ալընան միճրիմիրինին մզգտարը 195 էրքէք վէ իբի գարընան իպարէթ իմիշ։

—Մ. Ալէքսանտր Գօրբիյի տաղա գաչբրան հայտուտարատան օրտրը մաղնուն օլուպ իպմիտատ էլտէ իտիլէն պիր ատամ՝ մուսմիսէյէ Մ. Գօրբի իլէ եիւզ եիւզէ կէթիրիյմէք իւզրէ Տէրսաատէթէ կէթիրիյմիշ տիր։ Մէրգում՝ ճինայէթինի իգբար էյլէմիշ տիր։

—Տիւն ագշամ Պէօյիւքտէրէտ երամեան Աբրահամ բաչա հազրէթլերի թարաֆընտան միւքէմմէլ վէ շաչալը պիր բէսմը գապուլիյէթ իճրա օրունարագ, հէման պիճիմիլ սիւֆէրա վէ մատամալարը բէսմը մէգբիրատ մէտուվէն հազբը պուլունմուշլար տըր։

Ինչու բէսմը գապուլիյէթտէ մէշհուր ֆալաութճը Մ. Զէրգասագ իճրահ հիւնէր վէ ահէնք իտէրէք, ճէմի հուզզարա մէմուունիյէթ-պախշ օլմուշ տըր։

—Իշիտիտիյինէ կէօրէ, Պահրիյէ էրքէանը հարպ բէիսի Հօպարթ բաչա հազրէթլերինին սալթանաթը Ոէնիյէյէ սէպգաթ իտէն հիւսնիւ խրտէմաթընա միւքեաֆաթէն պու քէրրէ թարաֆը հապրէթը Շէհրիյարիտէն քէնտիսինէ 375 լիրա պիր աթիյէի ֆէվգէլատէ իհսան պույրըլտրը կիպի, ղէվճէսինէ տախի մէպլաղը մէզգուր գբյմէթինտէ պիր հէտիյէ իհսան պույրըլմիշ տըր։

—Բուսիա սէֆիրի իլէ Իրան սէֆարէթի մահահաթկիզարը էվվելքի կիւն Պաղը Ադիյէ կիտէրէք, Խարիճիյէ նազրը Ադիֆի բաչա հազրէթլերի իլէ պիրէր միատատէթ միւլագաթ իյլէմիշլեր տիր։

—Քիւէրճի պաչը Օսման պէյ էֆէնտի՝ կէչէն ճումաա կիւնիւ Տէրսաատէթ սալանէլերի իմթիյազը իսթիհսալ իյլէմիշ վէ պունա տարր սուտուր իտէն իրատէի Շահանէթ Պաղը Ադիյէ կէօնտերիլմիշ տիր։

—Մէհանիքտէն ալընան պիր թէլէկրաֆա նազարէն, կէչէն ճումաա կիւնիւ չէհրը մէզգիւրտէ Մըսրը չարշըսընտա պիր պէօյիւք եանկըն զուհուր իտէրէք 400տէն զիյատէ մուղազա միհթէրէգ օլմուշ, վէ պու եիւզտէն թէրէթթիւպ իտէն զարար ուզիան բէք քիւպիյթի պուլունմուշտը։

—Թրապիզօնտան Լէոբէոէ եազըլտըղնա կէօրէ, Օրտու չարշըսընն հարիգինէ 370 տիւքեան միհթէրէգ օլուպ, եանան վէ եազմա իտիլէն էմթանընն գբյմէթի 47.000 լիրայա պալիղ օլմուշ տըր։ Զանն օրունտրդընա կէօրէ, էմթասի մէզգիւրէնին պիր բուպը միհթէրէգ օլուպիւ բուպը եազմա իտիլմիշ տիր։ Պու հարիգին գունտադճրար իշի օլտուղը թախմին օլունը յօր։ Պիր վագթտան պէրու մահալը մէզգիւրտէ պիր խալը կիւրճի մուհաճիրի իգամէթ իթմէքտէ օ.լուպ քեաֆիֆէն ճիվար էհալինինճէ էմնիյէթ մէֆգուտ տըր։ Զանը ումումիյէ կէօրէ, Օրտուտա մուդիմ պուլունան մուհաճիրինը մէրդումէնին բէիսի Ադի բաչա՝ հէր նէվ ուկունըգլըղը թէրվիճ իթմէքտէ վէ հուսուլէ կէլէն մէնաֆիտէն հիսսէմէնտ օրմագտա տըր։ Մումահիլյհին բէսմի տահրեյէրտէ կէօրտիւիւ տօսթլուգ՝ քէնտիսինի պիյա ճէզա բէք չօգ ֆէնալրգ իճրասընա սէվգ իթմէքտէ իմիշ։

—Թրապիզօնտան Լէոբէոէ եազըլտըղնա կէօրէ, հայտուտարը Զարշամպա ճիվարընտա պիր էրմէնի բաղաղընը տաղա աշբրըպ, թախիսի իչուն 100 լիրա իսթէմէքտէ իմիշլեր։

—Ճումաա էրթէսի ագշամ Պաբբեար եէնիմահալլէսինտէ 60—70 եաշընտա պիր Բում գաբբսը կազլամպասը էլինտէ օլտրդը հալտէ տուչիւպ բուպալարը ամէէ սալարագ թէէնինին բէք չօգ եէրլերի եանմըշ օլտրդընտան, հայաթընտան իմիտ օրունամագ պիր հալտէ պուլունմազտա իմիշ։

—Տիւնքի բաղար կիւնիւ ագշամ իսթիպէօյիւքտէրէտ Բումըն պիրի՝ էքմէքճի բագապրյալա մաարուֆ օլան մուխթարը պօյնընտան պուչաղլա մուրուպ եարալտրգտան սօնրա, քէնտի քէնտիսինի տէ ալդրճա ճէրճ իլէ աէնիգէ աթբլըպ պօղուսմուշ տըր։

Տիկէր մէճրուհընն եարաբը բէք թէհլիքէլի տէյիլ իմիշ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լոնտրա 11 Օգոստ.

Ինկիլ. էհսամը ինկ. Լիր.	100- 1/8
Օսմ. էհսամը աչբլարը	10- 7/16
» » գաբանտը	10- 1/2
Իսթիգրազ 65	15-
» 69	11- 3/8
» 71	71- 3/4
» 72	19-
» 73	10- 1/4
Օսմանը Պանդ սաը	19- 1/8
Բուսիա իսթիգրազը	86- 7/8
Մըսրը տուլ. մութա հըաէ	70- 7/8
» իմթիյազը	92- 7/8
Տարբա Սանիէ (Մըսրը)	69- 5/8
Թօշիսա իսթիգրազը (Մըսրը)	91- 3/4
Մաճարիսթ. էհսամը 1877	100- 5/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

—

Բարիզ 11 Օգոստ.

Ֆրանս. էհս. 3 % Ֆր.	80-30
» » % 5	109-20
Օսմ. էհսամը աչբլարը	10-65
» » գաբանտը	10-65
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	66-
» 69	56-
» 73	52-
Բուսիայի չըմէնտըֆէրի	52-75
Օսմ. Պանդաաը	740-
Գրէտի Լիսնէ	572-50
Գրէտի Ֆոնսիէ	1316-25
Լիսն ագսիսը	1417-50
Սուէզի ագսիսը	2465-
Բուսիա 5 % 1877	94-
Իթալիա էհսամը	90-80
Մըսր Ֆոնտ. մութա հըաէ	360-
Մաճարիսթան էհսամը	102-3/8
Նուռան 6 % 1879	420-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-35

—

Վիէննա 11 Օգոստ

Լոնտրա իւզէրինէ գամպիօ	119-85
Բուսիայի չըմէնտըֆէրի	24-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էհս. ուսմ. տիւն ագշ. գաբ.	11-25
Պու սապահ աչբլարը	11-25
Մըսր մութթահըսէ. գաբ.	78-35
Պու սապահ աչբլարը	79-10
Իսթիգր. 65 (մութան)	71-
» 65	65-
» 69 (բինար	58-
» 72 (Պոն տիւ Թրէ.)	19-50
» 73	52-
Բուսիայի չըմէնտըֆէրի	52-75
Ագչէ Ֆայիզի	8-
Բէբօր Դրչ.	30-
Հէվալէսիզ »	40-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	7-35
Մթամսլզ պանգասը	8-15
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-25
Թրամվայ	3-60

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Դշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108- 1
Մէթալիք »	100-20
Պէլճիք »	103-30
Ալթընըգ »	104-
Պագըր »	700-
Գայմէ	1090-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 3
Ֆրանսըզ ալթունը	87-26
Բօլ	80-
Գրէտից ալթունը	81-20
Գարարն գայմէսի	09-24

ՇԱՑԱՆԸ ԲԱՂՂԷԹ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐ

ԳԱԼԱԹԱՅԵԱՆ. —Ֆշէօկրաֆ, Գուլէ-Գարբուսու Ն 677. Պ. Հէր նէվ բէսիմէր չէքիլիր, վէ Սթամպօլուն չայանը թէմաշա մահէլլէրինին փօթօկրաֆիրը պուլունուր։

ԱՇԸ ԳԱԼԷՄԼԷՐԻ. —Պէյօղլունտա Ա.ֆալը Զարբրատա (Բասաժ Օրիանթալ) Ն. 15. ՏՐ. Վ.ԻՕԼԻ։

Շեհէրէմ վէ չէրեկեմ ԳՕՆՍ. ՄԻՅԱՅՕ 96. Եիւքսէք Գալաթրրմ Գալաթա։

Հ. ԱՎԷԼԼԻՍ. —8 Բասաժ Օրիանթալ. Պ. ալէաթը ճէրբուհիյէ մապազասը։

ԾԱՆՆՕԹԹԻ. — Զաթը հապրէթը Բաստիշահինին հաքքէաք պաշրը, Եիւքսէք Գալաթրրմ Ն. 29։

Ց. Թ. ԶԱԽՄԸՇԵԱՆ. —Լամպաճը, վէ լամպա, վէ գաբէօլա վէ շիրինկա Թամիրճիսի, Քէրեստէճիլր Ն. 16։

Իշչու իլան ճէվտիլինէ տախիլ օլմագ իսթէյէնլեր, Գալաթատա Տէյիրմէն խանընտա 16 Նուէմբրօյու ԷՍԹԵՐՈՆ ԱՃԱՆՆԻ իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլի տիրլեր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԷԼԵԿԹՐԻԿ ԶԱՆԼԱՐԸ

Թ. ԱՃԱՌԵԱՆ

2 լիրա իւճրէթի իլէ խանէ վէ եա մաղազալարա էլէքթրիք չանլարը վագ օրունտրդը կիպի, պէօյիւք իշլեր իշուն տախի տարր տիւքքեանճրլարա նիսպէթլէն % 10 ազանթօ իսթէմէյէ թէէահհիւտ օրունուր։

Պաղչէ գարու. Համիտիյէ Նո.	33
Պ. Ալտա իսքելէ ճատատէսի »	4
Գալաթա վէյվոտա Հաղրը. ճըլար »	93
Գատրքէօյ իսքելէ ճատատէսի »	19
Պէյօղլու Հանճաքուլ չարշրար »	4

Իբինճի մահքէմէի Թիճարէթտէն կէլէն լրան։

Եէնի Ճամիի չէրիֆ համիսինտէ 77 նիւմէրօյու տիւքքեանտա բօլիճա վէ տարէթ իւզրէ տարբաֆլրգ իթմէքտէ պուլունան Գօստաքի Բարտտօբուլօ իլէ չէրիֆ վէ պիրատէրի նէյտէտէ սաքին Ալէքսանտրօսուն իֆիրատլրընա իքինճի մահքէմէի թիճարէթտէն հիւքմ օրունարագ, խուսուսաթը իֆլասիյէլերինին բույրթինէ տանիլէրինտէն Զիվի օղլու Խուվանաբի վէ Բասկալ Ֆիրճաքիտէս էֆէնտիլէր մուվագգաթէն սինտիգ թարին գրլընմըշ օլտրգլարընտան, միւֆլիսանը մէրգուման զիմմէթլերինտէ ալաճաղը օրանլարրն գանունունամէի թիճարէթին 170ինճի մատատէսի մուճիպինճէ մուսմահլէ.յհիմա մուվագգաթ սինտիգլերին տապէթ թահվիլի վէ եախոտ հէնիտէն իսթիխատամը իճապ իտէն վէ.քիլլերին ինթիհապ վէ թարինի հագգընտա իսթիշարէ օրունմագ իւզրէ իշչու 1299 սէնէսի ադօսթօսընընն 18ինճի բէնճէնպիհ կիւնիւ սաաթ 7տէ իքինճի մահքէմէի թիճարէթի կէլմէլերի իլան օրունը։

Տէրսաատէթի Պիտայէթի մահքէմէսի Իսրա տաբրէսինտէն կէլէն իլան

Ատալար գայմագամը իզզէթլու Մուսթաֆա պէյին Տէրսաատէթի պիտայէթի մահքէմէսի պիրինճի հուգուգ տաբրէսինտէն իթա ղըլընան 7 իյլու 98 թարիխ վէ 91 նիւմէրօյու իլտամ մուճիպինճէ Բաբաղ օղլու Ալնասթասատ էյնի պուլունան մէպալիրը մալիմէնին թէվֆիէսի զրմիրընտա էֆ.ֆ մուսմահլէյհին Գարթալ գաղասընա թապի Գուրթ գաբիյէսինտէ քեանին սօլ վէ սաղ ճիհէթլերի՝ Սատրգ բէիսին խանէսի, վէ էօն վէ արգասը՝ թարիգը ամմ իլէ մահտուտ թախմինէն 150 զրա մզգտարը արսա իւզէրինէ մէպնի 56 նիւմէրօյու պիր պապ սամանլրգ, վէ եինէ մահալը մէզքիւրտէ քէօյ իչինտէ քեանին սօլ թարաֆը՝ Մէհմէտ բէիսին խանէսի, սաղ թարաֆը՝ տէրէ, արգասը՝ թարիգը ամմ, էօնիւ՝ մէտեուունը թարլուզ իլէ մահտուտ մա սօղուգլուգ թախմինէն 192 զրա մզգտարը արսա իւզէրինէ մէպնի 3 խարվէթ վէ 4 ատէտ գուրնայը շամիլ պիր պապ մէհրապ իլէ էօնիւնտէ վագը պիր տէօնիւմ թարլա մահալի, վէ եինէ գարիյէի մէզգիւրէտէ 163 նուէմբրօ իլէ մուրագամ թախմինէն 243 զրա 13 բարմագ արսա իւզէրինէ մէպնի սաղ ճիհէթի Հաճի Աբասթօլըն տիւքքեանը, թարաֆը սիւլթասէսի թարիգը ամմ իլէ մահտուտ տէրունինտէ 1 ֆրուն վէ 2 օտա վէ 1 սուֆայը միւշթիվի 1 պապ պագալ տիւքքեանընը թէմամը, վէ գարիյէի մէզգիւրէտէ Գարլըճատա քեանին սաղ թարաֆը Գարա Մուսթաֆա թարլասը, սօլ թարաֆը ֆուրունճու Ալհմէտ աղանը թարլասը, արգասը Ֆընտըգլըղ մահալլէսի, էօնիւ թարիգը ամմ իլէ մահտուտ թախմինէն 45 տէօնիւմ մզգտարը թարլասընը նրսֆ հիսէսինին թարիքը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիլ միւզայէտ ֆիւրուխթընա թէէպպիւս օրունաճագը Տէրսաատէթ Պիտայէթի մահքէմէսի իճրա տտիրէսինտէն իլան օրունուր։

4 թէմմուզ 99

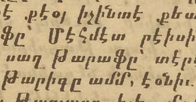

ԻՆԿԻԼԻԶ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Տէրսաատէթտէ Պէյօղլու հաստատինտէ վագը օլուպ, Տէրսաատէթին էն մուհիմմ էճզախանէլէրինին պիրի պուլունան Ն. վէ Ժ. Գանիճիք պիրաուէրլիրինին թահքը իտարէսինտէ օլան էճզախանէսէքի էճզաղաք պիրինճի ճինատէն օլուպ բէք էհվէն ֆիլ.

հաթլա իթա օլունուր, վէ սէֆարէթ վէ խասթախանէլէր վէ միւթէպէր խանէլէր՝ հինդ հանէթատ մէզգիւր Լ.Ճ.ղանանէ.ն Ն.ՊԷՐ։

ԷՆԻԱ ՆԻՀԱՆՃԻՔ ԵԱՆԸԼՄԱՁ ԻԼԱՃ ԷՃԶԱՆՃԻ Ժ. ԳԱՆԹԻԻԳԻՆ ՀԱՊԻԱԸ

Իմանրն գարընտա վիճատ պուլան վէ Ֆէրէ թապիր օրունան հայվանն էյրտա իթմէքի ապրրրար թէհամմիլ օրունմագ սէրէճէսէ գլուպ, պու խասթ պարդա թութուլան պ զէն գապգ վէ պագէն իսկալ օլար, եէմէյի էյնէն հագմ իսէմէպ, կէօղլերին էթրաֆընտա մանիրիք վէ սէրիսսէ սարբրրգ վէ վիճատա գատի վէ եօրկուշրգ բէյտա օլար։

Շիմտիյէ գատար գուլարընդան մուտիճէլերին իչիմէսի կիճ վէ էքսէր սէֆա թէէսիրի կէօրիւլմէմիշ իսէն, Գանդէ՝ հապպրարընդի. ֆէվգէլատ թէէսիրի գլաս, պու հապրատան ա.լընա գատն պիր գաչ սատի սոնդրա, մէգբիր հայվանն սէրչանկի սիրբաբար հապրգա թարաֆընտան թատտիպ պուլունաճ տըր։

Պու հապրգարա պիր չօղ թագիրլեր թէլրիկ օլունարդընտան, գուլթատնդն իւզէրինտէ մուճիպինճէ իմիտատը օրմատրդը հապէ թագլտա սապրատճագ տըր։

Էյի թիթիճն իչմէյէ մէբագը օյանլար՝ աֆիատէ քի մարգա գա իչէ օլան սիկարա քեազրընտան իսթիմալ իմմէյէ տիրլեր։

ԼԼ. ՏԷՐՆԻԷՐ ԳԱՐԹՈՒԾ ՏԸ

ՊՐԱՒՆՇԹԷՑՆ ՖՐԷՐ

ՖԱՊՐԻԿԱՍԻՕՆ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՆՈՊԼԷՍ ՕՊԼԻԺ

Պու մարգատան անարաշրտրդընա կէօրէ, պու կիւնէ գատար պէօյլէ նէֆիս սիկարա քեազրտրը իսպ օրունմամըշ տրը։

Պու քեազրտ հէմ գօզուտա վէ հէմ ատատանդրը տրը։

Գալաթատա Գարաքէօյտէ Մ. Ս. Լէոնարտրն մաղազասընտա ֆիրուխթ օրունուր։

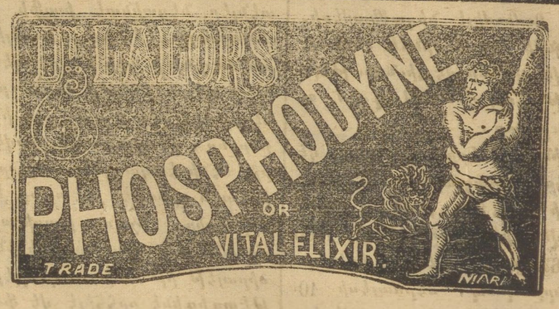

Տօգթօր Ռ. Տ. Լաալօր 1862տէ իրճատ իտուպ պու իսմի վէրմիշ տիր։

Պու իլան՝ մէմլիքը Օսմանիյէ վէ Հինտաստան վէ Զին վէ մէսթէվիքեսթան վէ կէրէք պլդ Եւմէ ապաքր հապրիյէյի թագիյէ վէ թահքիմ իտէք խարբ իտրատ պիր մուապիճէ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ. ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ խարիս ֆօսֆաթ տատ եարբրմը օլուպ, բրպէ հապրէ լաթիֆ տիր։ Պու իլան՝ դպէք սապի պիր մարի (հեգուլ) օլուպ, ՀԷպթի ալգալօյիտ թապիր օլունան էնգա իլէ մանիրթ վէ խարիգիյատ գուվվէթ ալճախէյի հարգ զէմանդրդ վիմեակրիվիրինին պիր էսէրը նէֆիսի տիր։ Պուռնուն քէրքիպինտէ հիշ պիր էնգամ մուգիրբէ օլմասրդ թէէսիրի տախի գարարսրդ օլմաղա, էն պէօյիք հէքիմլէր՝ պու մուապիճէնին, վիճատրն գուվվէթ հայաթիեսինի թէճատատ իտէճէք պիր գուվվէթ մարիք օլատղընը, վէ պու իստատատա հիշ մանէնամ պուլունմասրդընը թատպիլ իթմիշլեր տիր։ Քէգա պա իրճանգան վէ պէյնին վէ պընրրարրդն էնգամ միրթէլէքքիպսինի գուվվէթլէշտիրմէ վիճատատ ֆէվգէլատ մէքանէէթ վէրիր, գարը ալտա զապգ իթթիրմէդ, վէ.րէք գէյատ չարբրլարագ պէտէն վէ եախոտ գիհն եօրուլուր իսէ պու եօրկունրուզուն տահի էօնիւնէ ալըր, վէ պէյնին վէ ատատան (Զիգգ) գուվվէթ էլատթիգրեէսինի մուհաֆագա իտէրէք ինանա ֆէբրահլրդ, սատատէթ, սէ գինէ վէ դայրէթ վէրիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ պընրրարրն վէ գանրն պօղուգլրգլարրդընը ալրիան վէ սուրէթը տապիմէտ տէֆ իթթիկի իշչն, չէնմիքի պիճիմանէ իտատրատա ֆաթգ տիր։ Պու իլան՝ սրնրրրարրա գանրն պօղուգլրգլարրդընը, էն գէյատ ալրրը գապրիլրդընը վէ գիհն վէ վիճատատա գատիը վէ թահվիլ վէ մէշղուլիյէթ քէպրէթիլլի հապրլ օլան իգթիտապրրլրդը, վէ պաղ վէ գուլդ ալրրրդընը, վէ իրթահնրդլրդը, մէյտ հապմանիյէրի, վէ գարատիյեր հապմալրգլարրդընը, եէլի, սրնրրրարատաքի ալրրդյը, մէրգեզ, հեր աէրքեէտ ալրրդր գուվվէթմէգիրինի, գուվվէթ հաֆրդրի գոյաթրդը, պէյնի եումմագլրդընը, քէսթրիսիլի, սրրի քէմիքատքի ալրրդյը, լուսպոկո եանի կնօպէք սանդրրդընը, սիյաթիգ եանի գալչա սրնրրրնտա եէրլի պիր ալրրդյը։ պէլ վէ մէսանէ խասթ սրրդրդը, սիտիք գօրու վէ գաբիհիմ վէ գոյրիհիմ, նէօվգէթլի սրդմա, սրազմօզ, թրդնէֆլօ, վերմ վէ կէօյիւ լլէթլերինի, սրբանա վէ տերի խասթալրդալրրդընը, ազգէթ գոյրֆիլրդընը, վագթրդ քէսրլիյի, եէշմօրլ ինան վիճատրնտա հեր հանկը ազանդն գուվվէթ հաստիյինինն նօղանրնտան նէշէթ իտէն սիլճիմլի իլէթ վէ հասթալրդալրրը տէֆ ու իգալ իտէր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱՐՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻՆԻՆ թէէսիրի իբի նէվ օլուպ, հէմ սրդրը գուվվէթրի արթրրրը, վէ հէմ տէ գանրն վէ սրնրրրն գուվվէթինի թէճատատ իտէր։ Պիտապէրին պու մաարիֆէ՝ գոյրֆ վիճատատրատա գուվվէթ վէրիր, վէ հասթալրը էյլէ պիր հալէ կէթիրիր քի, գանն իտէրտրն հիշ գաբրֆիրդ չէքմէմիշ տիր։

ՎԷԼԷՓԵԼ դէ Լ-ԹՈՒՐ

Պու գիւնքի կիւնէտ պէյն վէ գարատիյէր խասթալրդչրրընտան վէ միրգեաստատան պիրէրէն ինան էրմէք օլուպ, պու հասթալրդալար հապրը ինանդն քէսքինիս գուրատրրրար։ Մէգբեր հասթալրդալար բէք չօգ տիրատ յէթիի գէվթ իւզէրինէ ֆէնա թէէսիր իտուպ, գիրա տանէր իշչն հապրթ սէվինճի վէ ֆարալի օլատղագ էէրատ պիր հիւք օլուր։ Իշթէ պու կիպի հապթարդար չէրէն բէք չօգ գէվթ չահատէթ իտէրէր քի, ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ հէր նէ սուրէթտ օլսդ իսէ պուրէն գուհուրա կէլմէյ օլան մէյտ ֆէստատատա վէ գարատիյէ հասթալրդընա գարը պու կիւնէ գատար պուլունմաշ օլան տիկեր հէր նէվի իրճատան իւսթիւն տիր։ Իշթահ ատար վէ մէյտէյի տիպգթիրիր, թէէսիրի տէ բէք չարբրգ վէ մուհագագ սուբէնտէ կէօրիւլիր, էյլէ քի, էօմիր սէօնմէգ ալրէճէսինէ կէլմիկինտէ գի գիհն տախի վիճատրդ ֆէնալրդր թէէսիրինտէն սոգքի ահմաղլրգ հալինէ սիւրմիկինտ, պու գուվվէթի իրճատան պիր գաչ տէֆա ալընա, հասթանրն մէյտսիսիյթի տէֆ օլուր, վէ կերէք գիհնի քէսրը գուվվէթ իտէր։

ԵՒՐՄԷ ՍԷՆԷԼԻՖ ԹԷՃՐԻՊԻԼԷՐ տէֆրլէրինի մինթէրլի իսրաթ իտուպ, հէր միլլէթին միթէրլի գամրլարրը վէ զէվքը միւթէլիֆ՝ ինչու մուհասէսէնէթր կէօրմէյէ օլատղընդան, պունտա ալրպէթճէ չահատէթ իտէրլէր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ չիլէսի 4 վէ 6 վէ 11 շիլինէ սաթրլրը։ Տիւնանրն հէր թարաֆընտա, էճզաճրլարտա, վէ թիւճճարընտա իչչու իլան գուլունուր։ 1862ճէն պէրու իչչն իլանն քէսրէթէ ֆիրուխթինէ մէպնի պազը քիմնէնէլէր՝ թագլիտինի եարմշլար տրը։ Անրն իչչն աթթէ մուհաֆրէր մէվատա տրդգաթ չալրմ տրը։

ԻԼԱՆՐ ՄՈՒՀԻՄՄ. պէհէր շիմնինէ իւզէրինտէ ինկիլիզ հիւքիմէթինին պիր պանարալը եարբրարբրմը օլուպ, իւզէրինտէ տէ հարէքէթու գրպիցա հազրէթլերինին միւթէպէր գոմիսէրլերի էմրի իլէ «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ, «Լրնան, Ինկլընա» քէլիմէլերի ինկիլիզճէ օլարագ եազրմը տրը։ Էկէր պու եազը օրմագտա գարպ տրը։

ԵԷՄԻրլէր՝ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻՆԷՆ կիւնտ 3 չօրգա գաշրդյա թատմատան եազրմ սատի էվվել եախոտ պիր սատի սօնդրա արմալը տրրլար։ 3 եաշընտա վէ օնատ եօշարը օլան չանուզլար թատմ իւզէրինէն քիւճք պիր գաչդրլա ալմալը տրրլար։ Զատի դիյատէճ օլուպ, գուվվէթի հոգմիյէ բարխէտտար օլմուշ իսէ, Քէբրեա վէ Մատրա կիպի մահալլէրին նէֆիս չարապընտան պիր գատէհ ալընրր։ Պու իլանն չիշ տիրի՝ ադրրը էյիէ գաբուրարագ, հավալը վէ կիւրէշ կէսրմէյէն պիր մահալի դօյմար տրը։

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

Թարաֆընտան իսկալ օլունմուշ տրը։

Պէյ Հավգատա 32 Ն. Կէյոֆթրա ՍԹրիթատ,

ԼԸՆՏՆ Ն. ՈՒ. ԻՆԿԼԸՆԴ

Ֆօսֆօտրին տահիպի վէ մուհիթաի։

Պէյօղլու Գալաթա վէ ՍԹամպօլընն պիրճիմէյէ պաշլընա էճզախանէ վէ սպէչար տիբքեանդարընտա պուլունուր։

Թրտան վէ ռէբաքէնտ միւպայաթ իչչն Գալաթատա Վէյվոտա գուրպինտ Եիւքսէք Գալաթրրմտա Ն. 95–97տէ Ռումմի Ինկիլիզ մաղազասընտա մէմուրը մախսուսը Էտմոնտ Գարուանպա միւրաճաաթ իթմէյի տիր։